

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 189 S

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2021 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2021/2022)

Innhold

1	Innledning	5	6	Nærmere om enkelte viktige politikkområder	23
2	Grunnlaget for forhandlingene om Reindriftsavtalen 2021/2022	6	6.1	Innledning	23
2.1	Hovedavtalen for reindriften	6	6.2	Areal	23
2.2	Grunnlaget for reindriftpolitikken.....	6	6.3	Klimatilpasning og beredskap	23
2.3	Granavolden-plattformen	7	6.3.1	Beitekrise i reindriften	23
2.4	Sametingets innspill	7	6.3.2	Videreutvikling av kriseberedskapen i reindriften	24
3	Inneværende reindriftsavtale – Reindriftsavtalen 2020/2021 ..	8	6.4	Norsk-svensk reinbeitekonvensjon	26
3.1	Forhandlinger om ekstraordinære tiltak	8	6.5	Oppfølging av rapport om kriterier for bærekraftsmålene i reindriftpolitikken	26
4	Gjennomføringen av forhandlingene	9	6.6	Individmerking	27
4.1	Oppstartsmøte	9	6.7	Chronic Wasting disease (CWD)	27
4.2	Kravet fra Norske reindriftsamers landsforbund	9	6.8	Rovvilt	27
4.3	Statens tilbud	10	6.9	Høring av forslag til forskrift om reinmerker	28
4.4	Forhandlingene	10	6.10	Koronapandemien	28
5	Utviklingen i reindriften	11	7	Nærmere om Reindriftsavtalen 2021/2022	29
5.1	Totalregnskapet for reindriftnæringen 2019	11	8	Forslag til endringer i statsbudsjettet 2021	31
5.1.1	Innledning	11		Forslag til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Landbruks- og matdepartementet (Reindriftsavtalen 2021/2022)	32
5.1.2	Utvikling i resultatmålene	11		Vedlegg	
5.1.3	Budsjett 2020	13	1	Reindriftsavtale 1. juli 2021 – 30. juni 2022	33
5.1.4	Totalregnskapet fordelt på reinbeiteområde	13	2	Fordeling av rammen for Reindriftsavtalen 2021/2022	43
5.1.5	Siidaandelens økonomi	14	3	Sluttprotokoll fra forhandlingene om Reindriftsavtalen 2021/2022 ...	45
5.2	Strukturen i reindriften	18	4	Mandat for reindriften beredskapsutvalg	49
5.3	Reintallsutvikling	19			
5.4	Slakteuttak	20			
5.5	Markeds- og lagersituasjonen	20			
5.6	Produktivitet	21			
5.7	Prisutvikling	21			

DET KONGELIGE
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENT

Prop. 189 S

(2020–2021)

Proposisjon til Stortinget (forslag til stortingsvedtak)

Endringer i statsbudsjettet 2021 under Landbruks- og matdepartementet (Reindrifftsavtalen 2021/2022)

*Tilråding fra Landbruks- og matdepartementet 7. mai 2021,
godkjent i statsråd samme dag.
(Regjeringen Solberg)*

1 Innledning

Regjeringen legger med dette fram for Stortinget en proposisjon om Reindrifftsavtalen 2021/2022, inngått mellom staten og Norske reindrifftsamers landsforbund (NRL) 17. februar 2021.

I kapittel 2 gjøres det rede for grunnlaget for forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2021/2022. Dette omfatter hovedavtalen for reindrifften, grunnlaget for reindrifftspolitikken og Sametingets innspill til reindrifftsforhandlingene.

I kapittel 3 omtales innværende reindrifftsavtale. Kapittel 4 gjelder gjennomføringen av forhandlingene, kravet fra Norske reindrifftsamers landsforbund og statens tilbud.

Kapittel 5 gjør rede for utviklingen i reindrifften, og totalregnskapet for reindrifften for 2019. Kapittel 6 går nærmere inn på enkelte viktige og aktuelle politikkområder, og kapittel 7 omtaler

hovedtrekkene i Reindrifftsavtalen 2021/2022. Kapittel 8 inneholder forslag til endringer i statsbudsjettet for 2021.

Reindrifftsavtalen 2021/2022, sluttprotokoll fra forhandlingene, fordeling av rammen og vedtatt mandat for beredskapsutvalgene i reindrifften ligger som vedlegg til proposisjonen.

Reindrifftsavtalen 2021/2022 gjelder bevilgninger over statsbudsjettet kapittel 1151 for budsjettåret 2022, og omdisponeringer mellom poster i 2021. Landbruks- og matdepartementet ber om fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til Reindrifftsavtalen 2021/2022 som er knyttet til bevilgninger i 2022.

Forslag som gjelder statsbudsjettet 2022 legges fram for Stortinget gjennom Prop. 1 S (2021–2022) for Landbruks- og matdepartementet.

2 Grunnlaget for forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2021/2022

2.1 Hovedavtalen for reindriften

Reindrifftsavtaleforhandlingene gjennomføres på grunnlag av Hovedavtalen for reindriften. Hovedavtalen ble inngått mellom staten ved Landbruksdepartementet og Norske reindrifftsamers landsforbund 26. februar 1993. I henhold til § 2 i Hovedavtalen skal Landbruks- og matdepartementet og Norske reindrifftsamers landsforbund føre forhandlinger om en løpende reindrifftsavtale med tiltak som tar sikte på en utvikling av reindriftnæringen i samsvar med de til enhver tid vedtatte mål og retningslinjer for reindriftpolitikken.

Partene fører forhandlinger om reindrifftsavtalen hvert år. Perioden for de årlige avtalene løper fra 1. juli til 30. juni. Forhandlingene skal ta utgangspunkt i en felles forståelse av næringens økonomiske situasjon. Som grunnlag for dette, utarbeider Økonomisk utvalg for reindriften et totalregnskap for reindriften. Hovedavtalen åpner for at partene også kan kreve forhandlinger om faglige, sosiale, organisasjonsmessige og andre spørsmål av betydning for utvikling av næringen mot de mål som er fastsatt for reindriftpolitikken. Denne åpningen innebærer ikke at reindriftnæringen, representert ved Norske reindrifftsamers landsforbund, kan fremme ethvert faglig krav i forbindelse med reindrifftsavtaleforhandlingene. Imidlertid kan Norske reindrifftsamers landsforbund løfte frem problemstillinger gjennom forhandlingene, og Landbruks- og matdepartementet kan bidra til at Norske reindrifftsamers landsforbund får tatt opp saken med rette fagdepartement.

I henhold til hovedavtalen skal forhandlingene være sluttført innen 1. mars.

Ved brudd i forhandlingene fremmer staten, i henhold til Hovedavtalen, på eget grunnlag overfor Stortinget forslag om de tiltak og økonomiske rammer som skal gjelde for kommende avtaleperiode.

2.2 Grunnlaget for reindriftpolitikken

Grunnlaget for reindriftpolitikken er Meld. St. 32 (2016–2017) *Reindrift. Lang tradisjon – unike muligheter* og Stortingets behandling av denne. I tillegg behandler Stortinget reindriftpolitikken to ganger i året; ved den årlige proposisjonen om reindrifftsavtalen og ved behandlingen av det årlige statsbudsjettet. Ved Stortingets behandling har det de siste årene vært bred politisk enighet om å vektlegge næringsretting og tilrettelegging for dem som har reindrift som hovednæring.

Økologisk bærekraftig drift og økt produksjon danner grunnlaget for en økonomisk og kulturelt bærekraftig reindrift, og for de unike mulighetene i reindriften. Et viktig element i reindriftpolitikken er strategier og tiltak som gjør at næringen bedre skal kunne utnytte sitt potensiale. Reindriftenes inntekter må i størst mulig grad skapes ved å selge etterspurte produkter og tjenester til markedet. Dette vil sikre grunnlaget for den unike næringen og kulturbæreren som reindriften er.

Ved behandlingen av inneværende avtale, Reindrifftsavtalen 2020/2021, støttet en samlet næringskomité regjeringens tilråding, jf. Innst. 345 S (2019–2020), og uttalte:

«Komiteen merker seg at avtalen legger opp til å videreføre prioriteringen av de som har reindrift som hovednæring, og at de direkte tilskuddene til reindriften videreføres. Videre økes avsetningen og satsen for beregning av produksjonspremien. Komiteen merker seg også at det slås fast i proposisjonen at avtalepartenes prioriteringer innebærer en styrking av næringens rammevilkår. Komiteen er kjent med at det er konstatert beitekrise i store deler av Reindriffts-Norge, og er derfor fornøyd med at kriseberedskapen er styrket i denne avtalen. Komiteen merker seg også at egenkapitalen i Reindriften utviklingsfond reduseres for å styrke kriseberedskapsfondet med 10 mill. kroner over gjeldende avtale (2019–2020). Disse midlene skal gå til innkjøp av fôr. Komiteen

merker seg at overvåkningsprogrammet for Finnmarksvidda viser at reinbeitene har hatt en positiv utvikling etter reintallsreduksjonen. Det er likevel slik at beitearealene i hovedsak er utnyttet maksimalt. Komiteen er derfor enig med regjeringen i at reindriftsnæringen må øke produksjon og lønnsomhet på andre måter enn gjennom økte dyretall. Komiteen støtter at det ses på alternative virksomheter tilknyttet reindriften, som for eksempel reiseliv, lærings- og omsorgsbaserte tjenester, videreføring og lokalmat. Det er positivt at avtalepartene er enige om å videreføre og styrke de mulighetene reiene har for å få tilskudd til utviklingsprosjekter for tilleggsnæringer, herunder lærings- og omsorgsbaserte tjenester. Komiteen ser det som viktig å bedre mulighetene for ferie og fritid i reindriftsnæringen. Det er derfor positivt at det er enighet mellom partene om å øke distriktstilskuddet, og at det kan gjøres en endring slik at distriktene kan dekke utgifter til avløser når reiene skal ha ferie.»

2.3 Granavolden-plattformen

Granavolden-plattformen viser til at den samiske reindriften er en viktig kulturbærer for det samiske folk. Grunnlaget for dette sikres gjennom en bærekraftig og dyrevelferdsmessig forsvarlig bruk av beiteområdene. Derfor vil regjeringen, i samarbeid med reindriftsnæringen, legge til rette for en økologisk bærekraftig reindriftsnæring. Næringen må fortsette markedsorienteringen.

Følgende tiltak er konkretisert i plattformen:

- Legge til rette for en økologisk bærekraftig reindriftsnæring som gir grunnlag for økonomisk lønnsomhet og samisk kultur.
- Følge opp reindriftsmeldingen, blant annet gjennom endringer i reindriftsloven.
- Skjerpe kravene til offentliggjøring av reintall.

- Sanksjonere mot ny reintallsposisjonering for å hindre tilpasning på en måte som fortrenger aktører som har forholdt seg lojalt til tidligere fattede vedtak.
- Arbeide for å få på plass norsk-svensk reinbeitekonvensjon.
- Bekjempe dyresykdommen skrantesyke.
- Vurdere innretningen på tilskudd til reindrift med tanke på både å stimulere til næringsutvikling ved å belønne matproduksjon samtidig som man ivaretar kulturbaserte aspekter ved reindriften.

2.4 Sametingets innspill

Sametinget er observatør på statens side, og kommer hvert år med et innspill til forhandlingene. Innspillet er behandlet av Sametingets plenum.

Sametinget ba i sitt innspill om at avtalepartene prioriterte ulike tiltak som sikrer økonomisk utvikling i reindriften, både gjennom tiltak som kan øke inntjeningen per rein, og utvidelse av eksisterende tilskuddsordninger.

Sametinget ba om tiltak som sikrer den kulturelle bærekraften i næringen, herunder prioritering av tilskudd som bidrar til tradisjonell kunnskapsoverføring og sikrer tradisjonell driftsform.

Sametinget hadde også innspill knyttet til ivaretagelse av reindriften arealer, og ba om at distriktene blir satt bedre i stand til å ivareta reindriften interesser. Sametinget pekte på behovet for å øke kriseberedskapsfondet, opprette et klimatilpasningsfond, og behovet for et tilskudd til dyretransport. Sametinget ønsket en evaluering av tidligpensjonsordningen og tilskudd til tilpasninger for funksjonshemmede ved reingjerder.

Sametinget ba om at det ble gjennomført økonomiske støttetiltak som oppfølging av beitekrisen for å kompensere for inntektstap, ekstraordinære utgifter og lav kalvetilgang.

3 Inneværende reindrifftsavtale – Reindrifftsavtalen 2020/2021

Inneværende reindrifftsavtale har en ramme på 149,5 mill. kroner. Dette var en økning på 13,4 mill. kroner fra Reindrifftsavtalen 2019/2020. Av innværende ramme er 3,2 mill. kroner øremerket til tilskudd til reieiere som er utestengt fra vinterbeiter i Sverige som følge av at en konvensjon om grenseoverskridende beite mellom Norge og Sverige ikke er på plass. Dette tilskuddet har tidligere vært finansiert utenfor avtalen, men er nå tatt inn i avtalen.

Avtalen viderefører prioriteringen av de som har reindrift som hovednæring. Avsetningen og satsen for beregning av produksjonspremien er økt. Avtalepartenes prioriteringer innebærer en styrking av næringens rammevilkår.

Gjennom forhandlingene hadde avtalepartene stor oppmerksomhet om den pågående beitekrisen i reindriften. Avtalepartene ble enige om å redusere egenkapitalen i Reindrifftens utviklingsfond for å styrke kriseberedskapsfondet med 10 mill. kroner over Reindrifftsavtalen 2019/2020. I tillegg til dette ble det i løpet av våren 2020 bevilget 30 mill. kroner i ekstraordinære bevilgninger til innkjøp av fôr og uttransport av fôr.

Avtalen styrker kriseberedskapsfondet, for å sikre at fondet kan møte tilsvarende situasjoner også framover. Avtalen innebærer en økning av distriktstilskuddet, og en endring slik at distriktene kan dekke utgifter til avløser når reieierne skal ha ferie.

Avtalen viderefører de mulighetene reieierne har for å få tilskudd til utviklingsprosjekter for til-

leggsnæringer, og lærings- og omsorgsbaserte tjenester styrkes. Avsetningen til Utviklingsprogrammet videreføres, med en føring om økt oppmerksomhet på utvikling av det reindrifftsbaserte reiselivet på reindrifftens premisser.

Reindrifftsavtalen 2020/2021 er den syvende avtalen regjeringen Solberg har kommet til enighet med Norske reindrifftsamers landsforbund om. Ved Stortingets behandling av Prop. 99 S (2019–2020) støttet næringskomiteen regjeringens tilråding, jf. Innst. 345 S (2019–2020).

3.1 Forhandlinger om ekstraordinære tiltak

Beitekrisen i 2020 medførte en reduksjon i slakteuttaket på om lag 40 pst. Det reduserte slakteuttaket i 2020 vil gi et mindreforbruk på de produksjonsavhengige tilskuddsordningene i 2021. Avtalepartene ble 22. januar 2021 enige om ekstraordinære tiltak for å redusere de negative konsekvensene av beitekrisen. Dette omfatter et tilskudd på 30 000 kr til alle siidaandeler og reinlag som var tilskuddsberettiget i 2020, og at det for driftsåret 2020/2021 gis kalveslaktetilskudd for all rein. Det ekstraordinære tilskuddet og kalveslaktetilskudd for all rein dekkes innenfor rammen av Reindrifftsavtalen 2020/2021. I løpet av mars måned ble det utbetalt 11,8 mill. kroner i ekstraordinært tilskudd på 30 000 kroner per siidaandel til 393 siidaandeler og tre tamreinlag.

4 Gjennomføringen av forhandlingene

På grunn av koronapandemien ble både oppstartsmøtet og årets forhandlinger gjennomført digitalt.

4.1 Oppstartsmøte

Forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2021/2022 startet 15. desember 2020 med et oppstartsmøte mellom avtalepartene. I oppstartsmøtet presenterte Økonomisk utvalg Totalregnskapet for 2019 med budsjett for 2020. Det ble også presentert en rekke utredninger bestilt av avtalepartene og gitt en statusrapport på flere ordninger finansiert over reindrifftsavtalen.

4.2 Kravet fra Norske reindrifftsamers landsforbund

Norske reindrifftsamers landsforbund overleverte sitt krav til forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2021/2022 den 7. januar 2021. Kravet fra Norske reindrifftsamers landsforbund hadde en økonomisk ramme på 211,85 mill. kroner. Kravet innebar en økning på 62,35 mill. kroner i forhold til gjeldende avtale på 149,5 mill. kroner. Dette utgjør

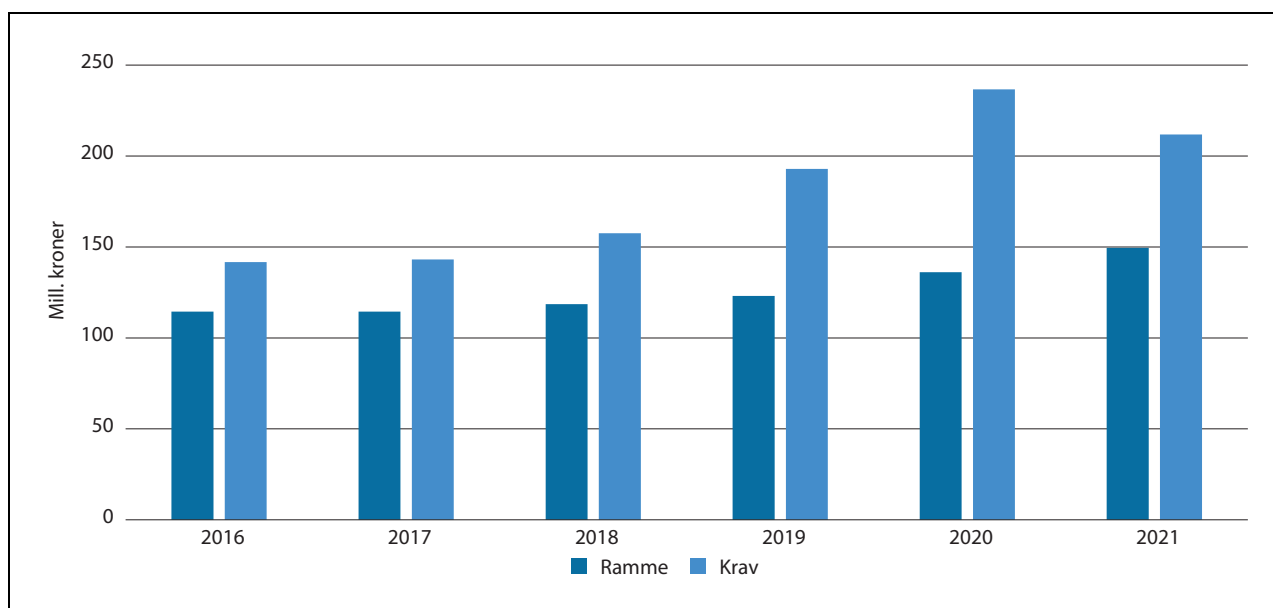
en økning på om lag 41,7 pst. Figur 4.1 viser forholdet mellom krav og ramme for inneværende avtale de seks siste årene.

I sitt krav prioriterte Norske reindrifftsamers landsforbund følgende tiltak:

- Styrke distriktenes ressurser i arbeidet med arealsaker og lovpålagte oppgaver, og sikring av beitearealene.
- Kompensasjon for følgeskader av beitekrisen 2020.
- Opprette klimatilskudd for reindriften.
- Øke de direkte tilskuddene.
- Øke de frie midlene i Reindriffts utviklingsfond.
- Ordninger rettet mot sykdom, ulykker, omsorg og dødsfall utredes.

Den største økningen i kravet var på de direkte og kostnadsnedsenkende tilskuddene. Endringene omfattet en ny ordning for tilskudd til slakt av simler, tilskudd til klimatiltak, kompensasjon for følgeskader av beitekrisen og en økning av eksisterende tilskuddsordninger.

Norske reindrifftsamers landsforbund foreslo å øke de frie midlene i Reindriffts utviklingsfond, og foreslo også nye formål disse midlene kan

Figur 4.1 Forholdet mellom ramme for inneværende avtale og krav 2016 – 2021 (mill. kroner).

benyttes til. I tillegg ble det foreslått endringer i en del av de eksisterende ordningene under Reindriftens utviklingsfond. Norske reindriftsamers landsforbund foreslo også nye ordninger under Reindriftens utviklingsfond. De største var opprettelse av en helsetjeneste for rein og stillinger for plankonsulenter i hvert reinbeiteområde som skal bistå reindriften i arealsaker.

Norske reindriftsamers landsforbund foreslo ingen økning i velferdsordningene, men ville utvide ordningen for avløser ved svangerskap/fødsel til å gjelde adopsjon og en utvidelse ved flerfødsler. Norske reindriftsamers landsforbund ønsket også at det skal etableres en arbeidsgruppe som skal gå gjennom tidligpensjonsordningen.

Norske reindriftsamers landsforbund foreslo videre en økning i organisasjonstilskuddet. Kravet omfattet også forhold som ligger utenfor reindriftsavtalens ramme.

4.3 Statens tilbud

Staten la fram sitt tilbud 29. januar 2021. Tilbudet hadde en ramme på 152,2 mill. kroner, en økning

på 2,7 mill. kroner sammenlignet med inneværende avtale.

Statens tilbud videreførte prioriteringen av de som har reindrift som hovednæring. Tilbudet hadde tre hovedprioriteringer: Ivaretagelse av reindriftens arealer, klimatilpasning og beredskap, og tiltak for å ivareta de norske reinbeitedistriktene som blir berørt av manglende konvensjon mellom Norge og Sverige.

Utover disse tre hovedprioriteringene ble også de direkte og kostnadssenkende tilskuddene prioritert, samt tilrettelegging for tilleggsnæringer knyttet til reindrift og tiltak for å legge til rette for et velfungerende marked for reinkjøtt. Samlet sett la staten gjennom sine prioriteringer opp til å styrke arbeidet med både å utvikle reindriftsnæringen som en næring som er bærekraftig i et langsiktig perspektiv, og å utvikle reindriften som en familiebasert næring.

4.4 Forhandlingene

Det ble gjennomført forhandlinger 2-3. februar, 9-11. februar og 16-17. februar 2021. Partene kom til enighet om en avtale 17. februar 2021.

5 Utviklingen i reindriften

5.1 Totalregnskapet for reindriftsnæringen 2019

5.1.1 Innledning

Økonomisk utvalg for reindriften er oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet og Norske reindriftsamers landsforbund, og legger hvert år fram et årlig totalregnskap for næringen. Totalregnskapet med budsjett utgjør det økonomiske grunnlagsmaterialet for forhandlingene om reindriftsavtalen. Regnskapet gir en oversikt over verdiene som er skapt i næringen samlet sett ved utnyttelse av produksjonsfaktorene arbeid og kapital, og viser samlede inntekter, kostnader og resultat for hele reindriftsnæringen.

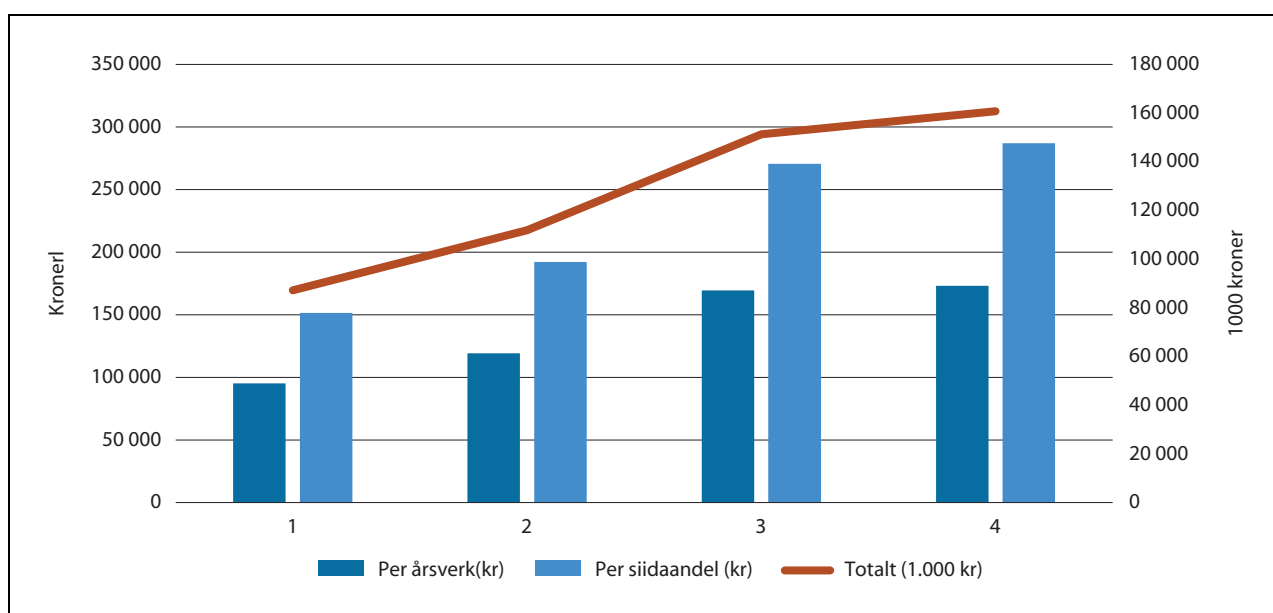
5.1.2 Utvikling i resultatmålene

Resultatmålene i Totalregnskapet viser vederlag for arbeid og egenkapital, samlet for hele næringen, per siidaandel og per årsverk. Totalregnskapet viser en positiv utvikling i resultatmålene fra 2018 til 2019. Figur 5.1 viser utviklingen fra 2016

til 2019, totalt (i 1000 kroner) per siidaandel og per årsverk. Tabell 5.1 viser at vederlag til arbeid og egenkapital øker fra 151,3 mill. kroner i 2018 til 160,8 mill. kroner i 2019, en økning på 9,4 mill. kroner. Målt per årsverk øker vederlag til arbeid og egenkapital fra 169 443 kroner i 2018 til 173 045 kroner i 2019, og målt per siidaandel øker vederlag til arbeid og egenkapital fra 270 684 kroner i 2018 til 287 070 kroner i 2019.

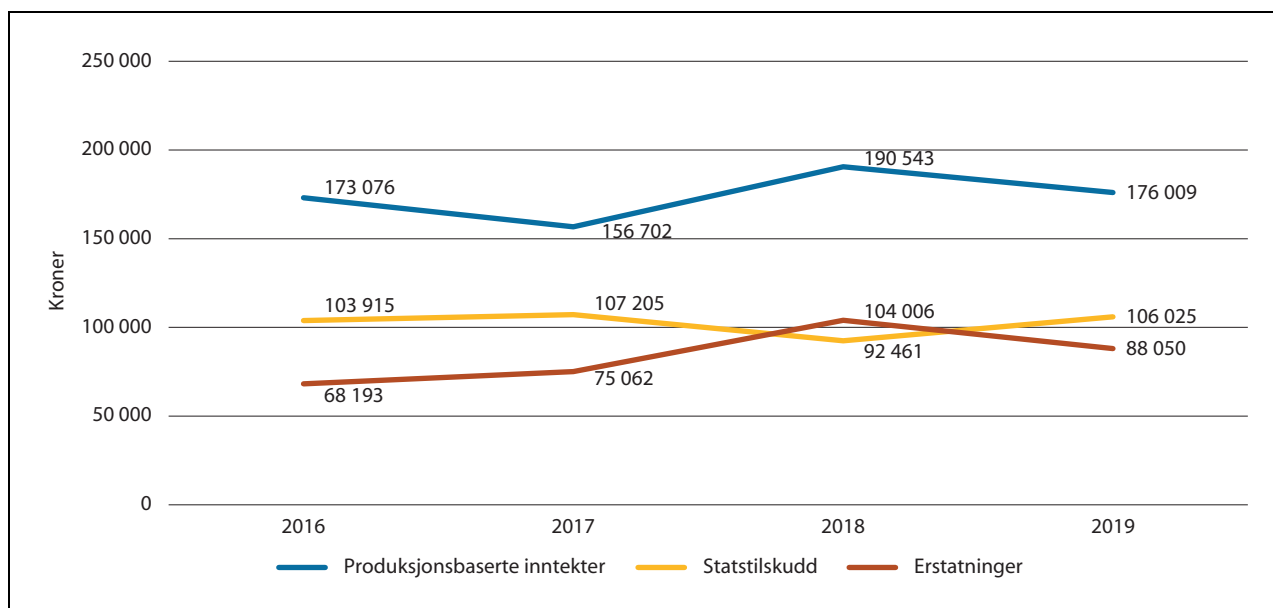
Figur 5.2 og tabell 5.1 viser at de produksjonsbaserte inntektene ble redusert fra 190,5 mill. kroner i 2018 til 176,0 mill. kroner i 2019, en nedgang på 14,5 mill. kroner. Nedgangen skyldes i hovedsak at livdyrverdien er redusert med 28,2 mill. kroner. Det er samtidig en økning i kjøttinntektene på 24,1 mill. kroner. Andre produksjonsbaserte inntekter er redusert med 7,8 mill. kroner fra 2018, og posten binæringsinntekter er redusert med 4,7 mill. kroner. Bonus øker med 2,0 mill. kroner fra 2018 til 2019.

Sum statstilskudd økes fra 92,5 mill. kroner i 2018 til 106,0 mill. kroner i 2019 (+ 13,6 mill. kroner). Økningen kan i stor grad knyttes til posten kalveslakttilskudd, som er økt med 7,4 mill. kro-

Figur 5.1 Vederlag til arbeid og egenkapital 2016-2019 totalt (1000 kroner) per årsverk og per siidaandel.

Kilde: Totalregnskapet for reindriften 2019 med budsjett for 2020

Figur 5.2 Utvikling i produksjonsbaserte inntekter, statstilskudd og erstatninger (1000 kroner) 2016-2019.

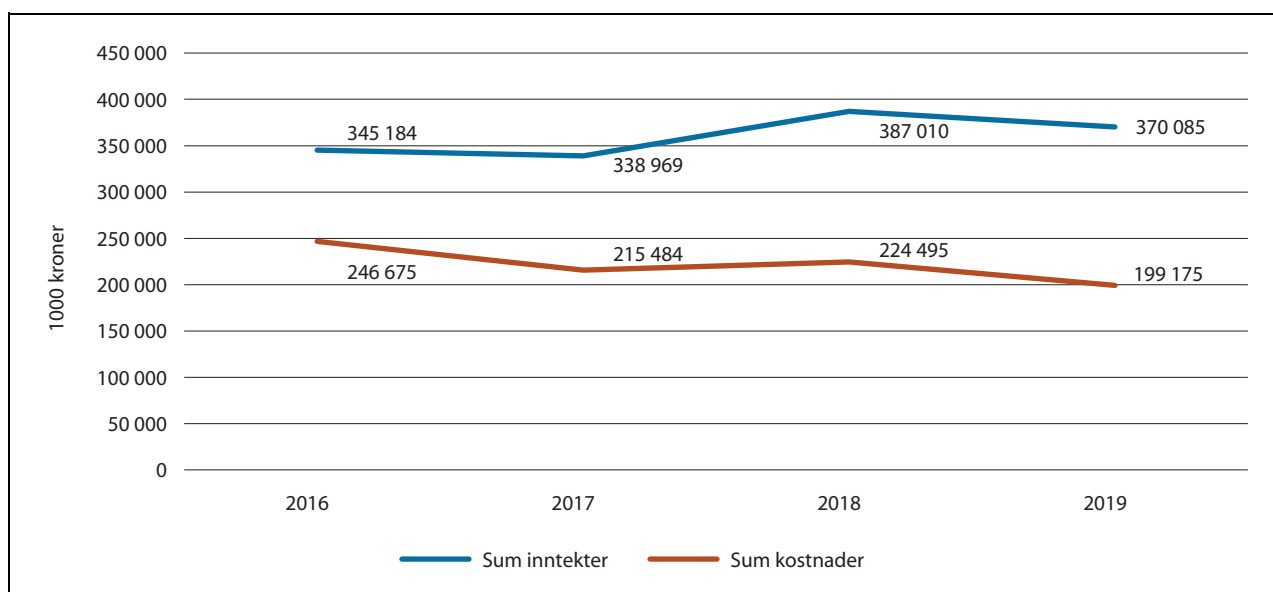
Kilde: Totalregnskapet for reindriften 2019 med budsjett for 2020

ner. Posten andre tilskudd øker med 1,1 mill. kroner og på posten tiltak mot radioaktivitet er det ingen utbetaling i 2019. De øvrige tilskuddene har kun små endringer.

Erstatningene for tap av rein ble redusert fra 91,7 mill. kroner i 2018 til 83,7 mill. kroner i 2019, en nedgang på 7,9 mill. kroner. Erstatningene for arealinngrep ble redusert fra 12,3 mill. kroner til 4,4 mill. kroner, en nedgang på 7,9 mill. kroner. Totalt sett gir dette en nedgang i de totale inntektene fra 387,0 mill. kroner i 2018 til 370,0 mill. kroner i 2019, en reduksjon på 16,9 mill. kroner.

Siidaandelens kostnader reduseres fra 175,9 mill. kroner i 2018 til 150,3 mill. kroner i 2019, en nedgang på 25,6 mill. kroner. Felleskostnadene reduseres fra 39,8 mill. kroner i 2018 til 36,5 mill. kroner i 2019, en nedgang på 3,3 mill. kroner. Tamreinlagenes kostnader øker fra 8,8 mill. kroner i 2018 til 12,4 mill. kroner i 2019, en økning på 3,6 mill. kroner.

I sum gir dette en reduksjon av de totale kostnadene fra 224,5 mill. kroner i 2018 til 199,2 mill. kroner i 2019, en nedgang på 25,3 mill. kroner. Figur 5.3 viser utviklingen i reindriftens totale inntekter og totale kostnader.

Figur 5.3 Reindriftens totale inntekter og totale kostnader (1000 kroner) 2016-2019.

5.1.3 Budsjett 2020

I Totalregnskapet presenterer Økonomisk utvalg også et budsjett for 2020, basert på foreliggende regnskapstall og opplysninger fra slakteriene. Det budsjetteres med en nedgang i kjøttinntekter, og en nedgang i livdyrverdien. Binæringsinntekter og andre produksjonsbaserte inntekter forventes å være på samme nivå som i 2019. Det anslås en liten nedgang i utbetalte tilskudd i 2020, og en liten nedgang i erstatningsutbetalinger.

Økonomisk utvalg anslår en gjennomsnittspris på 81,91 kroner per kilo, se kapittel 5.7 for en nærmere omtale av prisutvikling.

Økonomisk utvalg anslår at kostnadene i 2020 vil være på samme nivå som i 2019. Utvalget har imidlertid tatt forbehold om at kostnadene kan øke på bakgrunn av økte kostnader under beitekrisen i 2020.

Totalt forventer Økonomisk utvalg en nedgang i vederlag til arbeid og egenkapital fra 160,8 mill. kroner i 2019 til 120,2 mill. kroner i 2020.

5.1.4 Totalregnskapet fordelt på reinbeiteområde

Figur 5.4 viser utviklingen i vederlag for arbeid og egenkapital fra 2016 til 2019 per siidaandel for alle reinbeiteområdene.

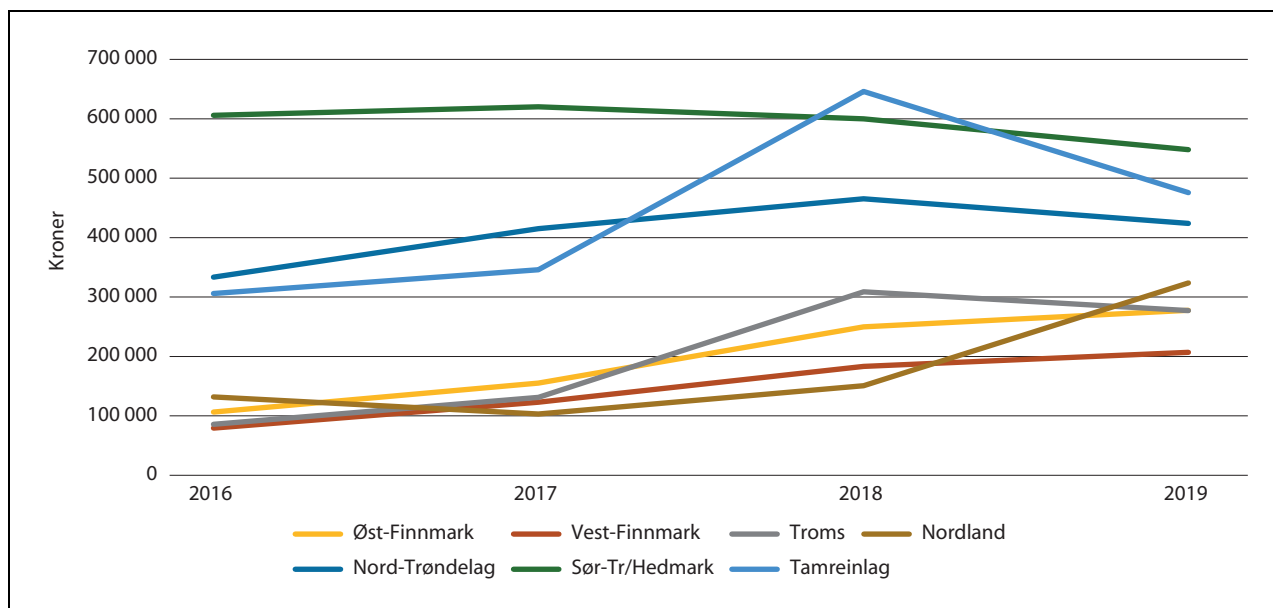
Tabell 5.2 viser totalregnskapet per reinbeiteområde for 2019. Det fremgår av tabellen at det er klare forskjeller i resultatene mellom reinbeiteom-

rådene. Vederlag for arbeid og egenkapital for tamreinlagene, som ligger høyest, utgjør 475 691 kroner per årsverk. For Vest-Finnmark, som ligger lavest, utgjør vederlag for arbeid og egenkapital 119 638 kroner per årsverk. Det gis her en oversikt over endringene fra 2018 til 2019 for reinbeiteområdene.

Øst-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital øker med om lag 4,6 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 8,4 mill. kroner. Statstilskuddene økes med 12,2 mill. kroner. De totale erstatningene reduseres med 10,1 mill. kroner. Totalt reduseres inntektene med 6,3 mill. kroner, og kostnadene reduseres med 10,5 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 166.

Vest-Finnmark: Vederlag til arbeid og egenkapital er økt med 4,9 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene er redusert med 0,1 mill. kroner. Statstilskudd er redusert med 1,1 mill. kroner, og erstatninger med 6,8 mill. kroner. Samlet gir dette en reduksjon av de totale inntektene på 8,0 mill. kroner. Kostnadene er redusert med om lag 12,3 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 211.

Troms: Vederlag til arbeid og egenkapital er redusert med 1,6 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene er redusert med 4,2 mill. kroner. Statstilskudd og erstatninger er økt med til sammen 0,8 mill. kroner. Kostnadene er redusert med 1,7 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 51.

Figur 5.4 Vederlag for arbeid og egenkapital per siidaandel 2016-2019 (kroner).

Kilde: Totalregnskapet for reindriftsnæringen

Nordland: Vederlag til arbeid og egenkapital er økt med 6,6 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene er redusert med 0,4 mill. kroner. Statstilskudd er økt med 1,5 mill. kroner, og erstatninger er redusert med 0,3 mill. kroner. Kostnadene er redusert med 5,9 mill. kroner. Antall siidaandeler er redusert fra 42 til 40.

Nord-Trøndelag: Vederlag til arbeid og egenkapital er redusert med 1,6 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene reduseres med 1,7 mill. kroner. Statstilskuddene er redusert med 0,7 mill. fra 2018, og erstatningene øker med 1,1 mill. kroner. Kostnadene er redusert med 0,5 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 39.

Sør-Trøndelag/Hedmark: Vederlag til arbeid og egenkapital er redusert med 1,6 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene og erstatningene er redusert med til sammen 2,0 mill. kroner, mens statstilskuddene er økt med 1,5 mill. kroner. Kostnadene er økt med 1,0 mill. kroner. Antall siidaandeler er uendret på 30.

Tamreinlagene: Vederlag til arbeid og egenkapital er redusert med 2,0 mill. kroner sammenlignet med 2018. De produksjonsbaserte inntektene er økt med 2,7 mill. kroner. Statstilskudd er redusert med 0,7 mill. kroner, og erstatninger med 0,3 mill. kroner. Kostnadene er økt med 3,6 mill. kroner.

5.1.5 Siidaandelenes økonomi

Det er store variasjoner mellom reinbeiteområdene, og også innad i områdene. Tabell 5.4 viser nøkkeltall for de ulike reinbeiteområdene. Øst-Finnmark reinbeiteområde er delt inn i Karasjok og Polmak/Varanger reinsogn.

Tabellen viser totale inntekter, kostnader og vederlag for arbeid og egenkapital. Totale inntekter består av kjøttinntekter, statstilskudd og erstatninger. Kjøttinntektene, inkludert bonus per siida-

andel, varierer mellom 619 469 kroner i Sør-Trøndelag/Hedmark og 133 383 kroner i Troms. Gjennomsnittlige kjøttinntekter per rein varierer mellom 453 kroner per rein i Nordland, og 1 349 kroner per rein i Sør-Trøndelag/Hedmark. Det er også betydelige variasjoner i gjennomsnittlig statstilskudd mellom reinbeiteområdene.

Statstilskudd per rein er i 2019 høyest i Nordland med 724 kroner per rein og lavest i Karasjok med 404 kroner per rein. Statstilskudd per siidaandel er høyest i Polmak/Varanger med 342 518 kroner og lavest i Troms med 146 662 kroner.

De totale kostnadene per siidaandel varierer også betydelig mellom områdene. Tilsvarende varierer de totale kostnadene per rein. Nordland har de høyeste kostnadene per rein med 2 051 kroner, mens Karasjok har de laveste kostnadene per rein med 633 kroner. Variasjonen i kostnadene per rein har sammenheng med driftsstrukturen og størrelsen på driftsgruppene i de ulike områder.

Tabell 5.4 viser at vederlag til arbeid og egenkapital per siidaandel i 2019 varierer mellom 548 044 kroner i Sør-Trøndelag/Hedmark og 206 957 kroner i Vest-Finnmark. Når det gjelder vederlag for arbeid og egenkapital per rein, varierer det fra 1 194 kroner i Sør-Trøndelag/Hedmark til 555 kroner i Vest-Finnmark.

Tabell 5.4 viser at reintall per siidaandel varierer mellom 556 rein i Polmak/Varanger og 239 rein i Troms.

Mange reindriftsfamilier henter betydelige deler av sin inntekt utenfor reindriftsnæringen. Det er i all hovedsak kvinner som står for denne inntekten. Gjennomsnittlig inntekt utenfor reindriften per siidaandel varierte i 2019 fra 382 000 kroner i Polmak/Varanger til 234 000 kroner i Nordland. Dette er presentert i tabell 5.4.

Tabell 5.1 Sammen drag av reindriftens totalregnskap i perioden 2016-2019, med budsjett 2020 (1 000 kroner)

Regnskapsposter	2016	2017	2018	2019	Budsjett 2020
Produksjonsbaserte inntekter:	173 076	156 702	190 543	176 009	143 249
Kjøtt og biprodukter	146 398	113 989	122 767	146 898	101 651
Bonus		8 187	3 988	6 029	6 080
Endring i livdyrverdien	-12 660	-6 609	12 879	-15 327	-2 892
Binæringsinntekter	10 510	13 516	13 776	9 097	9 097
Andre	28 828	27 620	37 132	29 312	29 312
Statstilskudd:	103 915	107 205	92 461	106 025	101 201
Direkte tilskudd	81 502	86 154	69 841	83 946	81 919
Andre tilskudd	13 141	10 426	12 107	13 167	9 842
Ekstraordinære tilskudd	1 090	950	342	20	20
Tilskudd til binæringer	768	700	481	105	107
Verdiskapningsprogram	1014	793	281	365	944
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	909	-	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	6 400	8 183	8 501	8 422	8 369
Erstatninger:	68 193	75 062	104 006	88 050	89 039
Tap av rein	61 783	68 501	91 667	83 671	81 280
Arealinngrep	6 411	6 561	12 339	4 379	7 760
Sum inntekter:	345 184	338 969	387 010	370 085	333 489
Kostnader:					
Siidaandelens kostnader	203 845	171 965	175 924	150 323	153 371
Felleskostnader	32 083	35 419	39 821	36 476	37 216
Kostnader i tamreinlag	10 747	8 100	8 750	12 376	12 628
Sum kostnader:	246 675	215 484	224 495	199 175	203 215
Vederlag for arbeid og kapital	98 509	123 486	162 514	170 910	154 579
Renter på lånt kapital	11 324	11 583	11 202	10 150	10 074
Vederlag for arbeid og egenkapital					
Totalt (1.000 kr)	87 185	111 903	151 312	160 760	120 200
Per årsverk (kr)	95 221	119 172	169 443	173 046	129 946
Per siidaandel (kr)	151 442	192 273	270 684	287 071	215 800
Sum årsverk	916	939	893	929	925
Ant.siidaandeler	576	582	559	560	557

Tabell 5.2 Totalregnskap for 2019 fordelt etter reinbeiteområder (1 000 kroner)

	Øst- Finnmark	Vest- Finnmark	Troms	Nord- land	Nord- Trøn- de- lag	Sør- Trøn- de- lag/ Hedmark	Tamrein- lagene
Produksjonsbaserte inntekter:	53 269	48 550	12 779	12 354	13 649	16 628	18 781
Kjøtt og biprodukter	47 797	39 140	6 768	6 266	7 488	18 584	20 855
Bonus	4 122	1 872	35	-	-	-	-
Endring i livdyrverdien	- 7 269	- 168	559	- 304	188	- 6 213	- 1 739
Binæringsinntekter	3 284	2 170	1 117	631	173	1 722	-
Andre	5 334	5 536	4 301	5 806	5 800	2 535	-
Statstilskudd:	33 451	34 788	7 480	10 005	7 003	8 645	4 654
Direkte tilskudd	30 601	26 073	4 334	4 383	5 927	8 048	4 579
Andre tilskudd	2 096	6 179	1 862	2 422	608	-	-
Ekstraordinære tilskudd	-	20	-	-	-	-	-
Tilskudd til binæringer	-	105	-	-	-	-	-
Utviklingsprogrammet	63	70	-	32	-	200	-
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-	-
Konfliktdepnende tiltak rovvilt	691	2 341	1 283	3 167	468	397	75
Erstatninger:	15 372	22 825	13 508	19 882	11 339	4 701	422
Tap av rein	13 504	21 905	13 307	19 882	10 758	3 892	422
Arealinngrep	1 868	920	201	-	581	809	-
Sum inntekter	102 092	106 163	33 767	42 241	31 991	29 974	23 856
Kostnader:							
Siidaandelenes kostnader	45 911	47 382	13 110	22 162	11 767	9 991	-
Felleskostnader	7 250	11 571	5 541	6 175	2 999	2 940	-
Kostnader i tamreinlag	-	-	-	-	-	-	12 376
Sum kostnader	53 161	58 953	18 651	28 337	14 766	12 931	12 376
Vederlag for arbeid og kapital	48 931	47 210	15 116	13 904	17 225	17 043	11 480
Renter på lånt kapital	2 834	3 542	989	955	688	602	539
Vederlag for arbeid og egenkapital							
Totalt (1 000 kr)	46 097	43 668	14 127	12 949	16 537	16 441	10 941
Per årsverk (kr)	156 791	119 638	176 590	193 266	330 740	328 827	475 691
Per siidaandel (kr)	277 690	206 957	277 004	323 720	424 026	548 044	-
Sum årsverk	294	365	80	67	50	50	23
Antall siidaandeler	166	211	51	40	39	30	-

Tabell 5.3 Totalregnskap for 2019 fordelt på soner i reinbeiteområdene i Finnmark (1 000 kroner)

Reinbeiteområde	Polmak/ Varanger	Karasjok øst	Karasjok vest	Kautokeino øst	Kautokeino midt	Kautokeino vest
Produksjonsbaserte inntekter:	24 298	12 588	16 310	15 171	18 933	14 381
Kjøtt og biprodukter	20 094	13 670	13 960	14 503	13 310	11 261
Bonus	2 615	586	922	681	524	667
Endring i livdyrverdien	-1 759	-3 318	-2 192	-1 381	733	480
Binæringsinntekter	185	257	2 842	140	1 167	864
Andre	3 162	1 393	779	1 229	3 200	1 108
Statstilskudd:	15 071	6 745	11 635	12 020	14 483	8 286
Direkte tilskudd	13 787	5 621	11 193	8 115	11 223	6 735
Andre tilskudd	1 221	674	201	3 171	2 154	854
Ekstraordinære tilskudd	-	-	-	-	20	-
Tilskudd til binæringer	-	-	-	-	105	-
Utviklingsprogrammet	63	-	-	-	-	70
Tiltak mot radioaktivitet	-	-	-	-	-	-
Konfl.demp. tiltak rovvilt	-	450	241	733	981	627
Erstatninger:	5 991	6 035	3 347	5 933	11 991	4 901
Tap av rein	5 884	4 274	3 347	5 933	11 271	4 701
Arealinngrep	107	1 761	-	-	720	200
Sum inntekter	45 360	25 368	31 292	33 123	45 407	27 567
Kostnader:						
Siidaandelens kostnader	20 857	11 616	13 437	12 546	21 130	13 706
Felleskostnader	3 487	2 450	1 313	3 099	3 965	4 507
Kostnader i tamreinlag	-	-	-	-	-	-
Sum kostnader	24 345	14 066	14 750	15 645	25 095	18 213
Vederlag for arbeid og kapital	21 015	11 302	16 541	17 478	20 312	9 354
Renter på lånt kapital	1 051	504	1 280	1 047	1 677	819
Vederlag for arbeid og egenkapital						
Totalt (1 000 kr)	19 964	10 798	15 261	16 431	18 635	8 536
Per årsverk (kr)	399 282	99 979	112 216	172 961	102 954	95 908
Per siidaandel (kr)	453 729	207 649	218 020	269 366	198 241	152 425
Sum årsverk	50	108	136	95	181	89
Antall siidaandeler	44	52	70	61	94	56

Tabell 5.4 Gjennomsnittlige nøkkeltall per siidaandel og per rein for reinbeiteområdene i 2019 (kroner)

	Polmak/ Varanger	Karasjok	Vest- Finnmark	Troms	Nordland	Nord- Trøndelag	Sør- Trøndelag/ Hedmark
Kjøttinntekter inkl. bonus per siidaandel	516 112	238 828	194 371	133 383	156 648	191 992	619 469
Kjøttinntekter inkl. bonus per rein	928	640	521	559	453	538	1349
Statstilskudd per siidaandel	342 518	150 639	164 873	146 662	250 115	179 571	288 179
Statstilskudd per rein	616	404	442	615	724	503	628
Erstatninger per siidaandel	136 153	76 902	108 175	264 860	497 054	290 747	156 712
Erstatninger per rein	245	206	290	1110	1439	815	341
Totale inntekter per siidaandel	1 030 899	464 418	503 144	662 097	1 056 017	820 281	999 145
Totale inntekter per rein	1 853	1 245	1 349	2 776	3 057	2 298	2 176
Totale kostnader per siidaandel	553 292	236 197	279 399	365 704	708 418	378 606	431 033
Totale kostnader per rein	994	633	749	1533	2051	1061	939
Vederlag arbeid og egenkapital per siidaandel	453 729	213 598	206 957	277 004	323 720	424 026	548 044
Vederlag arbeid og egenkapital per rein	815	573	555	1 161	937	1 188	1 194
Reintall per siidaandel	556	373	373	239	345	357	459
Inntekter utenfor reindriften per siidaandel (1 000 kr)	382	256	311	302	234	240	289

5.2 Strukturen i reindriften

Figur 5.5 viser utviklingen i antall enheter (driftsenheter/siidaandeler) i reindriften i enkelte år fra 1980 til 2019. I 1980 og 1990 omfatter dette alle enheter, også de som har beholdt driftsenheten/siidaandelen selv om de ikke lenger har rein. I 2000, 2010 og 2019 omfatter oversikten bare enheter med rein. Antallet driftsenheter/siidaandeler er redusert fra 673 i 1990 til 537 i 2019. Det har vært større variasjon i antallet driftsenheter/siidaandeler i reinbeiteområdene i Finnmark enn i områdene sør for Finnmark.

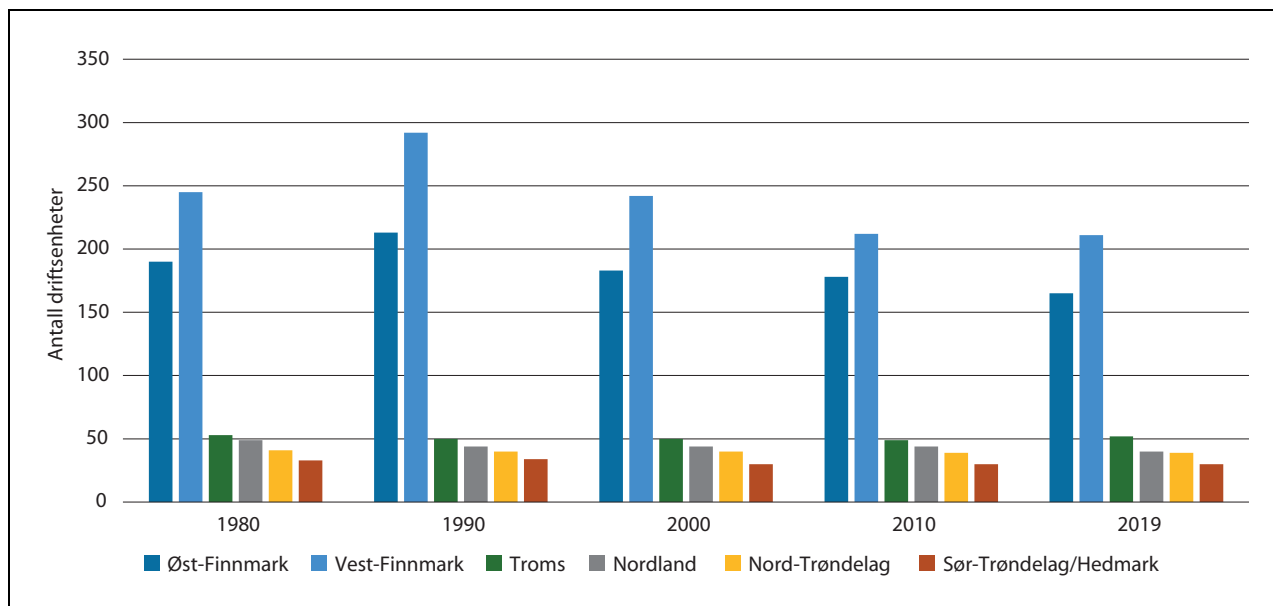
Figur 5.6 viser gjennomsnittlig antall personer med rein per siidaandel. Samtidig som antallet siidaandeler har gått ned, har antall personer med rein per siidaandel økt noe. Antallet personer per siidaandel varierer noe mellom områdene.

I 2020 er det gjennomsnittlige antallet personer per enhet totalt på 4,7 for hele landet. I Finn-

mark ligger tallet over gjennomsnittet, og i områdene sør for Finnmark under gjennomsnittet.

Avtalepartene har over tid prioritert driftstilskudd til ungdom og etableringstilskudd ved overdragelse av siidaandel til personer under 35 år over reindrifftsavtalen. Disse tilskuddene skal støtte opp om reindrifftsungdom som er under etablering og oppbygging av egen drift, samt stimulere til strukturendringer ved at siidaandelen blir overdratt til personer under 35 år. En gjennomgang av utbetalte etableringstilskudd og driftstilskudd til ungdom de siste fem årene viser at det er en økning av unge etablerere i næringen. I perioden 2015-2019 har antall etableringstilskudd økt fra 25 til 55. Det samme gjelder driftstilskudd til ungdom, som har økt fra 43 i 2015 til 56 i 2019.

Samlet sett har ikke reindriften et rekrutteringsproblem. Tvert imot opplever mange distrikter et press fra personer som ønsker å starte opp med reindrift.

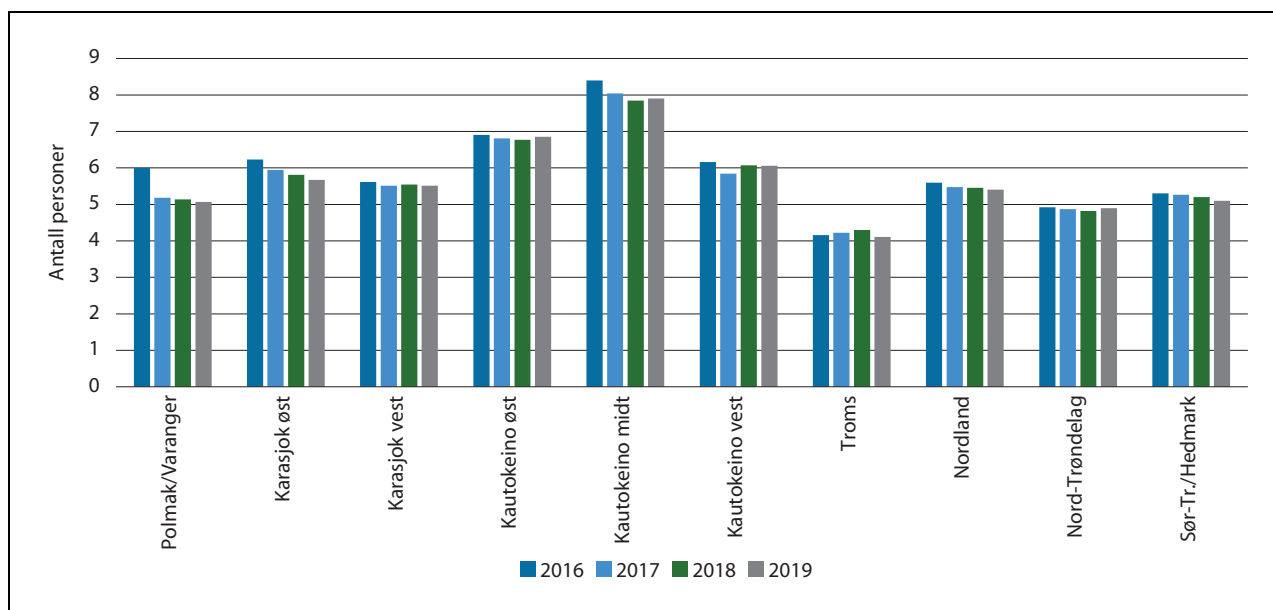
Figur 5.5 Antall driftsenheter/siidaandeler per reinbeiteområde i utvalgte år.

Kilde: Ressursregnskap for reindriftsnæringen

5.3 Reintallsutvikling

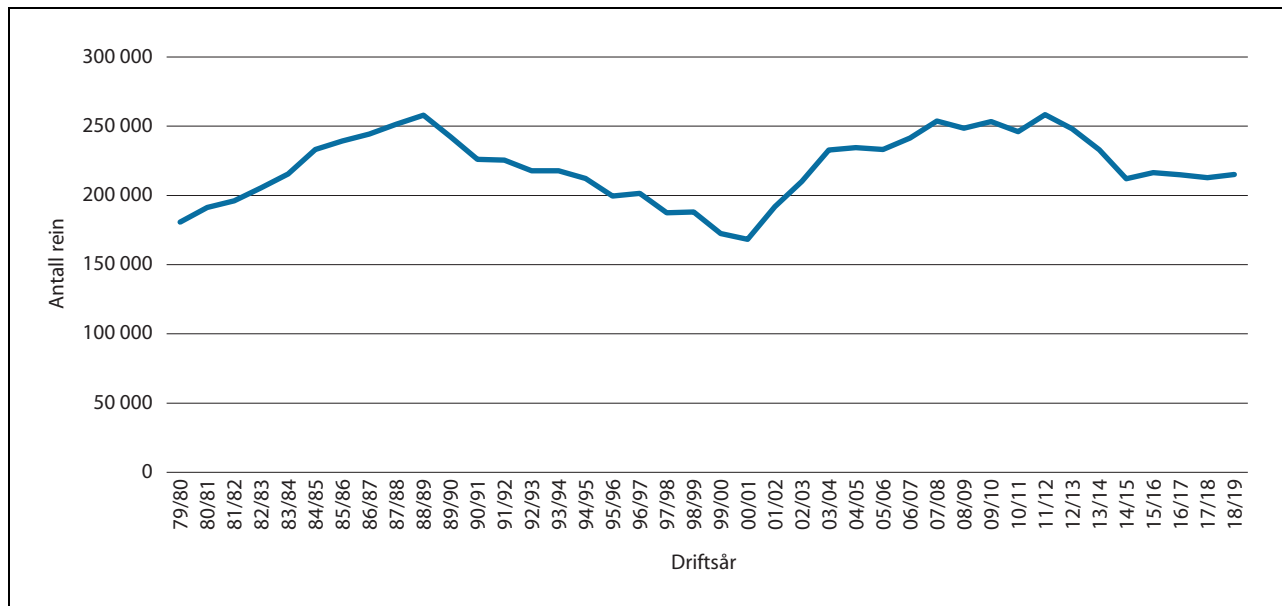
Et reintall som er tilpasset beitegrunnet er avgjørende for å nå målet om en bærekraftig reindrift. Denne regjeringen har fulgt opp de klare føringene fra Stortinget om å redusere reintallet til et bærekraftig nivå, og det har funnet sted en betydelig reduksjon av reintallet i Finnmark. Figur 5.7 viser utviklingen i reintallet fra 1980 til 2019.

I forbindelse med reintallsprosessen i 2011 var det fem av om lag åtti distrikter som fikk fastsatt midlertidige reintall, fordi det var stor usikkerhet om reintallene som ble satt var bærekraftige over tid. Slaktevektene de siste årene viste at reintallet i fire av disse fem distriktene var for høyt, og reintallet i disse fire distriktene måtte reduseres ytterligere. Reindriftsstyret fattet vedtak om nye, lavere, fastsatt øvre reintall for disse distriktene høsten 2020. Reindriftsstyret vedtok medfører at

Figur 5.6 Gjennomsnittlig antall personer med rein per siidaandel.

Kilde: Totalregnskap for reindriftsnæringen

Figur 5.7 Reintall i vårflokk for hele landet, driftsårene 1979/1980 til 2018/2019.

samlet fastsatt øvre reintall i Vest-Finnmark er redusert fra 78 150 til 75 400, noe som gjør at det totale øvre reintallet i det samiske reindrifftsområdet er redusert til 210 600 dyr i vårflokk. Reintallet i Vest-Finnmark var 78 909 rein per 31. mars 2020. Reindrifftsstyrets vedtak er til klagebehandling hos Landbruks- og matdepartementet, og det tas forbehold om at fastsatt øvre reintall for disse distriktene ikke er endelig avgjort.

5.4 Slakteuttak

Figur 5.8 viser antall slakt til slakteri per kalenderår fra 2015 til 2020. Innrapporterte tall fra slakteriene viser at det ble slaktet 46 320 rein i kalenderåret 2020. Dette er en reduksjon på 40 pst. fra 2019. Reduksjonen er en konsekvens av beitekrisen i reindriften i 2020.

Innrapporterte slaktedata fra 2020 gir en gjennomsnittlig slaktevekt på henholdsvis 22,5 kilo (21,9 kilo i 2019) for alle slaktedy, og 19,2 kilo (19 kilo i 2019) for kalv. Andelen kalv av alle slaktedy var i 2020 på 78 pst. (80 pst. i 2019).

Det er mange faktorer som påvirker størrelsen på slakteuttaket, og det er vanskelig å forutsi hvor stort det vil bli i 2021. Uttaket er avhengig av hvor store konsekvenser beitekrisen har hatt for kalvetilgangen, og av tap for øvrig. Samtidig har beitesituasjonen høsten 2020 og vinteren 2021 vært gjennomgående god. Klimatiske forhold kan også gi forskyvninger i slaktetidspunktet, slik at slakt som er beregnet gjennomført i 2020 ikke blir gjen-

nomført før vinteren 2021. Vinterslakt i 2021 økte sammenlignet med 2020, og var på i overkant av 11 000 dyr.

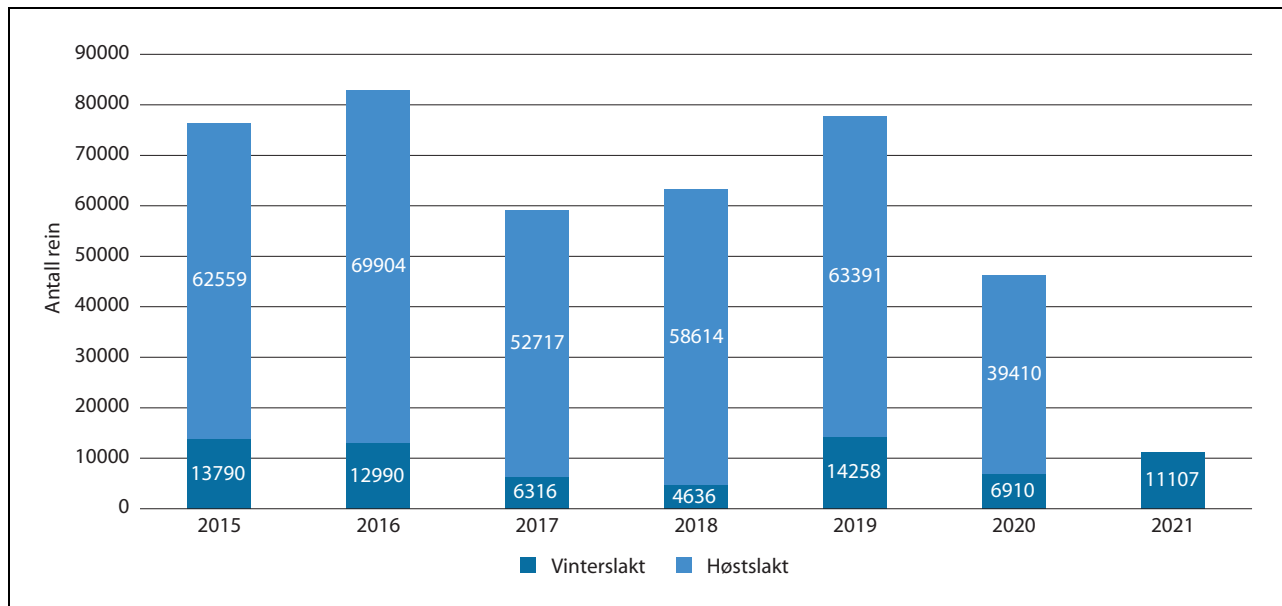
Dette ga et totalt slaktetall i driftsåret 2020/2021 på i underkant av 50 700 dyr. Kalveandelen var på 74 pst.

5.5 Markeds- og lagersituasjonen

Markedet for reinsdyrkjøtt har gjennom flere år vært i en positiv utvikling, og prisen til reineier har økt betraktelig siden 2012. Beitekrisen i reindriftnæringen har imidlertid ført til et redusert slakteuttak høsten 2020, noe som også gjenspeiles i lagersituasjonen.

Det er gjennomgående god omsetning av rein kjøtt. Imidlertid har det vært noe utfordring i omsetningen av biff. Manglende omsetning av biff har sin årsak i bortfall av HoReCA-markedet under koronapandemien.

Etter Markedsutvalgets vurderinger har prisen ut fra butikk hatt en mer moderat prisutvikling de senere årene. Den betydelige økningen i produsentprisen samtidig som prisøkningen i butikk har vært mer moderat, har medført at bedriftenes marginer har blitt presset. Markedsutvalget har uttrykt at dette er bekymringsfullt fordi det kan medføre at bedriftene ikke har ressurser til å drive med produktutvikling og innovasjon. Markedsutvalget påpeker at det er uheldig om innovasjonstakten og produktutviklingen stopper opp.

Figur 5.8 Antall slakt til slakteri per kalenderår 2015-2021, fordelt på høst- og vinterslakt.

Kilde: Totalregnskapet for reindriftsnæringen

Den markedsutviklingen som har skjedd i Norge det siste året skiller seg markant fra utviklingen i Sverige og Finland. I nabolandene har bortfall av HoReCa-markedet og grensehandelen mot Norge medført omsetningssvikt. Prisen på reinkjøtt til råvareleverandørene er følgelig blitt betydelig redusert, og gjennom høsten har lagrene av reinkjøtt økt tross samme tilførselssvikten grunnet beitesituasjonen som i Norge. Uavhengig av koronapandemien, er årsaken til mer vedvarende økte prisforskjeller flere. Markedsutvalget trekker særlig frem kontinuerlig markedsarbeid og strategiske valg knyttet til forbrukermarkedet, med fokus på hele verdikjeden fra vidde til bord, som to områder som særlig skiller oss fra våre to naboland.

5.6 Produktivitet

Produktivitet uttrykkes i ulike sammenhenger som slakt per livdyr i vårflokk (slakteproduktivitet) eller som slakt per livdyr i vårflokk korrigert for reintallsendringer (totalproduktivitet). Der som reintallet et år ikke endrer seg, vil de to produktivetsberegningene gi samme resultat.

Totalproduktivitet og slakteproduktivitet relatert til reintall kan fortelle mye om hvordan tilpasningen mellom rein og beite er i et område. Eksempelvis vil en høy totalproduksjon per livrein i vårflokk ofte innebære god kalvetilgang, lave tap og gode slaktevekter, mens en lav totalproduksjon

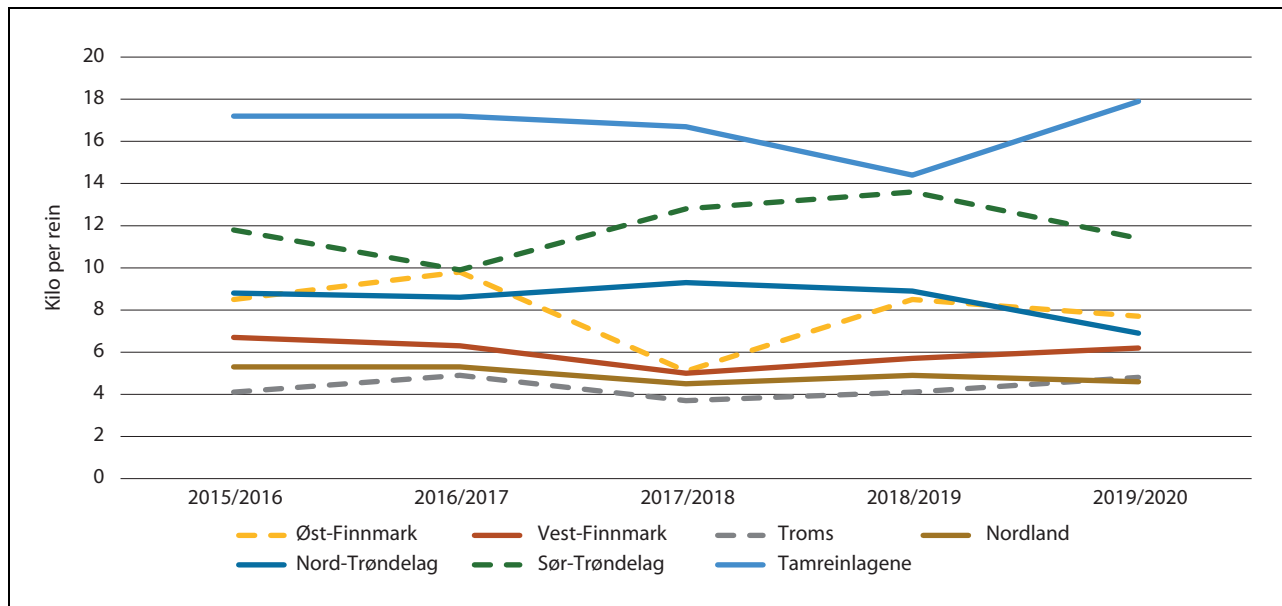
per livrein gir signaler om lav kalvetilgang, høye tap og/eller lave slaktevekter.

Noe forenklet kan man si at totalproduktivitet per livrein er et mål for hvor effektiv en reinflokk er til å produsere reinkjøtt. Når en snakker om produktivitet er maksimal varig avkastning et sentralt begrep. Med maksimal varig avkastning menes den tilpasning mellom reintall, beitegrunnlag og driftsform som gir den høyeste stabile avkastningen over tid, uten å forringe beitegrunnlaget.

Figur 5.9 viser totalproduktivitet per livrein for de siste fem driftsårene. Beregningen for det siste året (2019/2020) bygger på reintall som bare delvis er korrigert og må derfor betraktes som et foreløpig anslag. Figuren viser at det er betydelige forskjeller i produktivitet mellom områder og mellom driftsår, samt innenfor de enkelte områdene.

5.7 Prisutvikling

Figur 5.10 viser utviklingen i pris for reinkjøtt fra 2013 til 2020, i kroner per kilo. Basert på innrapporterte priser tas det utgangspunkt i en gjennomsnittspris på 81,91 kroner per kilo i 2020, det vil si en økning på 6 pst. fra 2019 (2019: 76,94 kroner). Prisen i 2019 var lavere enn i 2018 (78,13 kroner), slik at økningen i 2020 også bør sees i forhold til prisen i 2018. Til sammenligning var tolv måneders endring (desember 2019 – desember 2020) i konsumprisindeksen på 1,4 pst., men 2,8 pst. for matvarer.

Figur 5.9 Totalproduktivitet per reinbeiteområde 2015/2016 til 2019/2020 (kilo per rein).

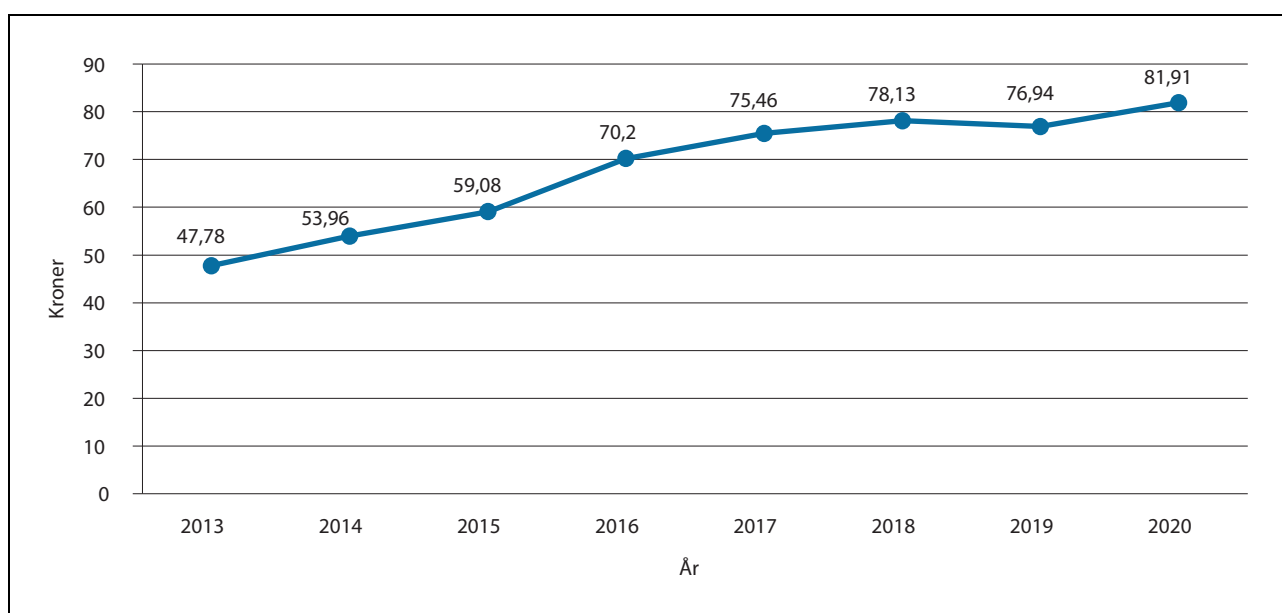
Kilde: Ressursregnskapet for reindrifftsneringen

Fram til og med reindrifftsavtalen 2001/2002 var det definert en målpris for reinkjøtt. Importvernet for reinkjøtt var koblet til reindrifftsavtalens målprissystem. Målprisen var styrende for en eventuell administrativ tollnedsettelse, og størrelsen på tollsatsene ved slik nedsettelse. Etter ønske fra neringen, ble avtalepartene under forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2002/2003 enige om å oppheve målprisen på reinkjøtt. Etter dette har det vært fri prisdannelse på reinkjøtt innenfor den beskyttelse importvernet har gitt.

Siden 2003 er det heller ikke gitt anledning til import av reinkjøtt til redusert toll.

Siden 2013 har prisen på reinsdyrkjøtt økt betydelig. Dette skyldes bl.a. følgende forhold:

- Økt konkurranse og profesjonalisering av reinkjøttbransjen.
- Økt bevissthet fra reingeier knyttet til kvalitet.
- Aktivt og strategisk arbeid fra Markedsutvalget for å gjenskape tilliten til norsk reinsdyrkjøtt i markedet.
- Ingen import av reinsdyrkjøtt med redusert toll.

Figur 5.10 Prisutvikling 2013-2020 (kroner per kilo kjøtt omsatt via slakteri).

Kilde: Totalregnskapet for reindrifftsneringen

6 Nærmere om enkelte viktige politikkområder

6.1 Innledning

Reindriften som næring, kultur og livsform er på mange måter unik både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Reindriften representerer god ressursutnyttelse i marginale fjell- og utmarksområder. Den bidrar til næringsmessig mangfold, og er en sentral bærer av samisk kultur.

Reindriften har stor betydning for sysselsetting og næringsutvikling i det samiske reinbeiteområdet. Ikke minst gjelder dette for Finnmark, der 70 pst. av reindriften i Norge finner sted, men også i det øvrige samiske reinbeiteområdet er betydningen stor. Reindriften bidrar til utvikling av annen virksomhet, som slakteri og næringsmiddelindustri, ulike typer vare- og utstyrshandel, transport mv.

I dette kapitlet går vi gjennom enkelte viktige områder i reindriftspolitikken. Vi omtaler også tiltak avtalepartene ble enige om under forhandlingene om Reindriftsavtalen 2021/2022.

6.2 Areal

Reindriften er en arealavhengig næring, og tilgang på nødvendige arealer er en sentral forutsetning for at næringen oppnår målet om økt produksjon og lønnsomhet. Reindriftsloven skal bidra til sikring av reindriftsarealene i det samiske reinbeiteområdet som reindriftens viktigste ressursgrunnlag. Ansvar for sikring av arealene påhviler både innehavere av reindriftsretten, øvrige rettighetshavere og myndighetene. Sikring av arealgrunnlaget er blant de største utfordringene reindriftsnæringen står ovenfor.

Denne utfordringen var et av hovedtemaene under forhandlingene om Reindriftsavtalen 2021/2022. Avtalepartene kom til enighet om en rådgivningstjeneste for arealsaker, som legges til Norske reindriftsamers landsforbund. Hovedformålet med dette er å utvikle kompetansen i næringen og sikre nødvendige ressurser til å ivareta reindriftens interesser i plan- og utbyggingssaker. I tillegg til dette startes det nå et arbeid med å utarbeide veiledningsmaterieell for arealsaker som skal brukes av næringen.

Fremover vil Landbruks- og matdepartementet se nærmere på hvordan man kan få bedre data for utvikling av reindriftens arealressurser, som kan benyttes sammen med reindriftens arealbrukskart.

Plan- og bygningsloven er den sentrale loven når det gjelder arealforvaltning innenfor reinbeiteområdene. Det er viktig at de verktøyene som ligger i plan- og bygningsloven blir brukt for å bidra til at reindriften har tilgang på de arealer som er nødvendig for økt produksjon og lønnsomhet.

Landbruks- og matdepartementet har i 2021 publisert en veileder for reindrift og plan- og bygningsloven. Veilederen synliggjør både hvordan reindriftsinteresser skal ivaretas i planleggingsprosesser, og hvilke plikter og rettigheter reindriften har. Veilederen skal være et verktøy for alle aktører som er involvert i planleggingsprosesser som berører reindriftsområdene.

6.3 Klimatilpasning og beredskap

Klimaendringene vil gi høyere temperaturer og mer nedbør. Temperatur og nedbør er faktorer som kan føre til høyere frekvens av ising og låste beiter, eller at vekstsesongen starter tidligere. Med klimaendringene forventes en større variasjon i værforhold, med hyppigere forekomst av ekstreme værhendelser. Klimaendringene kan føre til endringer i beitegrunnlaget, og behov for endringer både i beitemønstrene og i flyttemønstrene. Slike endringer kan komme i konflikt med andre interesser og tiltak. Klimaendringene kan også gi større behov for tilleggsføring og økt risiko for oppblomstring av sykdommer.

6.3.1 Beitekrise i reindriften

Vinteren og våren 2020 opplevde reindriften en svært omfattende beitekrise. 75 pst. av reindriften var rammet av denne krisen. I løpet av vinteren og våren 2020 ble det erklært beitekrise i de fleste distrikter i Troms, Finnmark og Nordland reinbeiteområder. I Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark reinbeiteområder ble det ikke erklært

beitekrise, men det var vanskelige beiteforhold også i disse områdene. Våren kom svært sent og det lå gjennomgående mye snø langt ut i juni måned i de fleste reinbeiteområdene. Reinlagene i Sør-Norge hadde også krevende driftsforhold, særlig i april og mai.

Regjeringen iverksatte tiltak for å redusere konsekvensene av de vanskelige beiteforholdene. Beitekrisen var tema under forhandlingene om Reindriftsavtalen 2020/2021, og avtalepartene ble enige om å overføre 10 mill. kroner fra egenkapitalen til Reindriftens utviklingsfond til kriseberedskapsfondet. Midlene skulle dekke tilskudd til innkjøp av fôr. Fra april til juni vedtok Stortinget bevilgninger på 30 mill. kroner til kriseberedskapsfondet, slik at det totalt ble tilført 40 mill. kroner til kriseberedskapsfondet våren 2020. Det ble også åpnet for tilskudd til uttransport av fôr, og i Troms og Finnmark organiserte statsforvalteren transport av fôr med helikopter. I tillegg bidro henholdsvis Finnmarkseiendommen og Sametinget med 2 mill. kroner og 1,3 mill. kroner. Bevilgningen fra Finnmarkseiendommen skulle dekke transportutgifter for reindriftsutøvere i Finnmark, mens bevilgningen fra Sametinget skulle benyttes til transport av rein fra vinterbeite til sommerbeite.

De ekstraordinære bevilgningene til innkjøp og uttransport av fôr reduserte tapene på vinterbeite. Krisen har imidlertid gitt konsekvenser for produksjonen og for næringens økonomi. Kalvetilgangen ble redusert i samtlige reinbeiteområder. Sammenlignet med 2019 var det en reduksjon i slakteuttaket i 2020 på 40 pst. Mange reindriftsfamilier opplevde en betydelig økonomisk krise.

6.3.2 Videreutvikling av kriseberedskapen i reindriften

Beitekrisen viste at det er et stort behov for strategier for tilpasninger og for beredskap for uforutsette hendelser. En arbeidsgruppe har gått gjennom håndteringen av beitekrisen i reindriften i 2020, og leverte en rapport i desember 2020.¹ Rapporten foreslår en rekke tiltak som kan gjøre både forvaltning og næring bedre forberedt på framtidige kriser.

Avtalepartene har i hovedsak sluttet seg til anbefalingene i rapporten, og har vedtatt et mandat for beredskapsutvalgene. Det skal være ett beredskapsutvalg for hvert reinbeiteområde. Landbruks- og matdepartementet vil her gjøre rede for hvordan anbefalingene i rapporten skal følges opp.

Arbeidsgruppen foreslo en endring av definisjonen av beitekrise, for å ta høyde for at det også er andre klimatiske forhold enn is og snø som kan skape en beitekrise, for eksempel tørke. Avtalepartene er enige om at definisjonen av en beitekrise skal lyde:

«En beitekrise i reindriften er en hendelse som avviker fra det normale og skiller seg markant fra den normale driftsvariasjonen som er mellom år. En beitekrise kan oppstå raskt, eller utvikles over tid, og er avgrenset både i geografi og antall reineiere som blir berørt. Ved en krise er en vesentlig andel av siidaens beiteareal utilgjengelig eller påvirket av andre klimatiske forhold som truer reinens velferd, og det foreligger en betydelig risiko for tap av rein og store økonomiske tap. En krise kan true videre drift hos de reineierne som blir berørt.»

Definisjonen vil bli lagt til grunn i de aktuelle forskriftene til reindriftsavtalen.

Arbeidsgruppen la vekt på at kunnskap om tilleggsfôring er avgjørende for å komme raskt nok i gang med fôring i en krisesituasjon. Dette følges opp gjennom at NIBIO gis i oppdrag å utarbeide veiledningsmaterieell for tilleggsfôring, og at Norske reindriftsamers landsforbund gjennomfører kurs basert på reineiers egne erfaringer med tilleggsfôring.

Arbeidsgruppen viser til at tilgang på reinlav er en utfordring. Forskrift 11. juli 2016 nr. 913 om tiltak for å begrense spredning av Chronic Wasting Disease (CWD) bestemmer at det ikke er anledning til å bruke lav som er høstet sør for den grensen som er fastsatt i forskriften, til fôr til tamrein nord for denne grensen. Arbeidsgruppen viser til at det kan være områder nord for CWD-grensen og som ligger utenfor det samiske reinbeiteområdet, der det kan være mulig å sanke reinlav. Landbruks- og matdepartementet vil gi Landbruksdirektoratet og Mattilsynet i oppdrag å identifisere slike områder. Når områdene er identifisert, kan det være aktuelt å gjennomføre nærmere undersøkelser av kvaliteten og mulighetene for å høste lav i de aktuelle områdene.

Under beitekrisen i 2020 ble det benyttet helikopter for å få transportert ut fôr i Troms og Finnmark. Helikoptertransporten viste seg å være avgjørende for å få fraktet ut store nok mengder fôr i tide, og dette var et av tiltakene som bidra til å redusere konsekvensene for dyrevelferden. Arbeidsgruppen har pekt på at dette er et tiltak som bør kunne brukes i tilsvarende situasjoner framover, i alle fylker, og at det vil være en fordel å

¹ Landbruksdirektoratets rapport 45/2020 Gjennomgang av beitekrisen i reindriften.

ha en rammeavtale for bruk av helikopter som en del av kriseberedskapen. Landbruks- og matdepartementet vil gi Landbruksdirektoratet i oppdrag å utrede hvilke kostnader en rammeavtale for helikopter til bruk i en beitekrise vil ha, sett opp mot gevinsten av å ha beredskap når en krise inntreffer.

Kriseberedskapsfondet hadde avgjørende betydning for håndteringen av beitekrisen i 2020. Det ble gitt store ekstraordinære bevilgninger, men systemet for håndtering av tilskudd var på plass. Framover vil det være viktig å bygge opp kriseberedskapsfondet, og avtalepartene er enige om å tilføre fondet 4,5 mill. kroner i 2022. Arbeidsgruppen har også pekt på at de distriktene som hadde satt av midler i sine kriseberedskapsfond hadde et bedre utgangspunkt for håndtering av beitekrisen enn de som ikke hadde satt av midler. Arbeidsgruppen viste til at avsetningen gir god avkastning og er en svært god forsikring når en krise oppstår. Landbruks- og matdepartementet viser til at avsetning til kriseberedskap er en forutsetning for å motta distriktstilskudd.

Landbruksdirektoratet skal ha en koordinerende rolle i beredskapsarbeidet. Gjennomgangen viste at det er behov for å etablere denne rollen tydeligere. Avtalepartene har fastsatt et mandat for beredskapsutvalgene, jf. vedlegg 4. Her framgår det at Landbruksdirektoratet skal gjennomføre et årlig møte for beredskapsutvalgene der også Veterinærinstituttet og Norske reindriftsamers landsforbund inviteres, i tillegg til de to koordinatorene for HMS i reindriften som er ansatt i Norsk Landbruksrådgivning. Formålet med dette møtet er å heve kompetansen i beredskapsutvalgene, og utveksle erfaringer på tvers av reinbeiteområdene.

Statsforvalteren har ansvaret for å sikre kommunikasjon og informasjonsflyt mellom myndigheter, og mellom myndigheter og næring. Statsforvalteren må også sikre kommunikasjon med andre aktører, som forprodusenter, andre offentlige myndigheter, kommuner, grunneiere etc. Det er viktig at statsforvalteren sikrer at reinbeitedistriktene melder fra tidlig om vanskelige beiteforhold.

Statsforvalteren leder beredskapsutvalgene. Det skal være ett beredskapsutvalg i hvert reinbeiteområde. Ikke alle fylker har etablert beredskapsutvalg for alle reinbeiteområdene, og Landbruks- og matdepartementet understreker at det er viktig at arbeidet med å etablere beredskapsutvalg fullføres. Statsforvalteren skal ha informasjon om beredskapsutvalgene på sine nettsider, herunder det fastsatte mandatet, medlemmer i beredskapsutvalget og referater fra møter og befaringer.

Beredskapsutvalgene har myndighet til å beslutte at det foreligger en beitekrise. En beslutning om at det foreligger en beitekrise må ligge til grunn for en søknad om tilskudd til kriseberedskap. Det foreslås ingen endringer i dette.

I dag følger det av forskrift om ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap at beredskapsutvalget skal uttale seg før statsforvalteren fatter vedtak om tilskudd. Arbeidsgruppen anbefalte at dette endres slik beredskapsutvalget ikke skal involveres i statsforvalterens saksbehandling etter at det er fastslått beitekrise. Landbruks- og matdepartementet ser at slik involvering kan bidra til uklarhet om roller, og vil endre bestemmelsen i § 5 i forskrift 20. juni 2019 nr. 852 om ekstraordinært tilskudd til kriseberedskap om at statsforvalteren skal innhente uttalelse fra beredskapsutvalget før vedtak om tilskudd fattes.

Arbeidsgruppen har anbefalt at statsforvalterne kartlegger distriktenes beredskap. Formålet med kartleggingen er å gi statsforvalteren god oversikt for å kunne planlegge i en krisesituasjon, men dette må også sees i sammenheng med distriktenes egen kartlegging av beredskap. Landbruks- og matdepartementet vil gi statsforvalterne i oppgave å gjennomføre en slik kartlegging av distriktenes beredskap i 2022.

Arbeidsgruppen har anbefalt at distriktene utarbeider enkle beredskapsplaner. Beredskapsplaner vil gjøre at man kommer raskt i gang med tiltak, og at ansvarsfordeling er avklart. Arbeidsgruppen anbefalte også at det skulle utarbeides interne rutiner for bruk av distriktenes avsatte midler til kriseberedskap, og for søknader om ekstraordinært tilskudd til beredskap. Landbruks- og matdepartementet vil oppfordre distriktene til å utarbeide slike beredskapsplaner. NIBIO skal utarbeide maler for slike beredskapsplaner, som også omfatter interne rutiner for fordeling av midler til kriseberedskap. Det skal etableres en referansegruppe som skal gi innspill til dette arbeidet.

Arbeidsgruppen anbefalte også at beredskap blir satt opp som et dagsordenpunkt på distriktenes årsmøter, og omtales i distriktenes årsmelding. Landbruks- og matdepartementet vil be statsforvalterne om å oppdatere malen for distriktenes årsmelding, slik at den omfatter beredskap.

Arbeidsgruppen anbefalte at distriktene ser nærmere på muligheten for å kjøpe inn bulk tanker til fôr, for å redusere kostnadene ved kjøp av fôr. Avtalepartene er enige om å presisere at distriktstilskuddet kan brukes til innkjøp av utstyr til krisefôring, og at slikt utstyr skal inngå i distriktenes beredskapsplaner. Dette vil bli gjennomført i

den ordinære gjennomgangen av forskriftene til reindrifftsavtalen.

Arbeidsgruppen pekte på at en utfordring under beitekrisen i 2020 var at fôrsekker kom i størrelser som enten medførte at man fikk fraktet ut for lite, eller at fôrsekkene var så store at de ble u håndterlige for de transportmidlene næringen hadde til rådighet. Det jobbes videre med å teste ut andre størrelser på fôrsekker som er bedre tilpasset næringens behov.

Landbruks- og matdepartementet påpeker at med disse tiltakene i kriseberedskapen for reindrifften har man styrket beredskapen betydelig. Departementet vil rapportere på gjennomføringen av tiltakene i proposisjonen om Reindrifftsavtalen 2022/2023.

Arbeidsgruppen som gjennomgikk håndteringen av beitekrisen pekte på at reiene har hatt betydelig økte kostnader i 2020. Landbruks- og matdepartementet legger til grunn at Økonomisk utvalg ser på kostnadene i 2020 som en del av det ordinære arbeidet med Totalregnskapet for 2020.

6.4 Norsk-svensk reinbeitekonvensjon

Siden 1972-konvensjonen opphørte å gjelde i 2005, har det ikke foreligget noen konvensjon om grenseoverskridende reindrift mellom Norge og Sverige. Det framforhandlede forslaget fra 2009 har vært gjenstand for høringer i begge land og drøftinger mellom landene, uten at man har fått avklart ulike spørsmål som er reist. På svensk side har det vært foretatt omfattende utredninger av juridiske og økonomiske spørsmål. Sommeren 2017 ble det fra svensk side meddelt at man ikke kunne ratifisere konvensjonsforslaget i sin nåværende form, og at forhandlinger burde gjenopptas med siktemål å få nødvendige justeringer i konvensjonen. Dette ble avvist fra norsk side.

Dagens situasjon med manglende konvensjon gir norsk reindrift utfordringer i den daglige driften. Noen områder opplever i praksis å bli stengt ute fra tidligere beiteområder i Sverige, samtidig som de opplever ulovlig beiting fra svensk reindrift på norske områder. I de områdene som har etablert samarbeidsavtaler mellom norsk og svensk reindrift, gir fravær av en konvensjon manglende regler for et grenseoverskridende samarbeid. Ulike forvaltningssystemer mellom de to land er også lite tilfredsstillende for et slikt samarbeid, og dette går i praksis ut over norske reindrifftsutøvere.

Det er nødvendig med tiltak for å bedre forholdene for norsk reindrift, samtidig som det er

behov for en effektiv og økologisk bærekraftig forvaltning av den reindrifften som foregår fra svenske samebyer på norsk område. Landbruks- og matdepartementet prioriterer derfor tiltak som bidrar til at svensk reindrift i Norge utøves i tråd med norsk lov, og som på den måten i større grad sikrer den norske reindrifften tilfredsstillende og forutsigbare driftsvilkår.

I tillegg til en tettere oppfølging av svensk reindrift i Norge, ser norske myndigheter at det er hensiktsmessig å gjenoppta dialogen med svenske myndigheter. Det ble 26. september 2019 avholdt et møte mellom landene på ministernivå. På dette møtet ble det ytterligere bekreftet at Sverige ikke kan ratifisere det framforhandlede konvensjonsforslaget fra 2009. Det var imidlertid enighet om videre kontakt i saken for å avklare mulighetene for eventuelle andre løsninger. Som en oppfølging av dette møtet ble det 2. desember 2020 avholdt et digitalt møte mellom embetsverkene i Landbruks- og matdepartementet og det svenske Näringsdepartementet. Formålet med møtet var å få fram hvilke utfordringer en manglende felles regulering gir, og drøfte muligheter for veien videre for å legge til rette for en velordnet reindrift. Fra norsk side er oppmerksomheten nå rettet mot situasjonen for den norske reindrifften, som til dels er sterkt berørt av at det ikke foreligger en konvensjon mellom landene. Under årets forhandlinger ble avtalepartene enige om tiltak for å ivareta norske reiere som ikke kan bruke sine beiteområder i Sverige. Tiltakene inkluderer blant annet en økning i satsen for fôring, samt etablering av ordninger for juridisk bistand og kartlegging av historisk beitebruk i Sverige.

6.5 Oppfølging av rapport om kriterier for bærekraftsmålene i reindriftpolitikken

Landbruks- og matdepartementet etablerte i 2019 en arbeidsgruppe med representanter for Norske reindriftsamers landsforbund, Sametinget og staten. Arbeidsgruppens mandat var å utarbeide forslag til kriterier for hva som skal legges til grunn når en skal vurdere måloppnåelse for målene i gjeldende reindriftpolitikk om økologisk, økonomisk og kulturell bærekraft. Arbeidsgruppen leverte sin rapport i desember 2020.

Departementet sendte 1. februar 2021 arbeidsgruppens rapport på høring til Norske reindriftsamers landsforbund, Sametinget, Reindrifftsstyret

og statsforvalterne med frist for innspill 28. juni 2021.

Totalt har arbeidsgruppen foreslått 14 kriterier, med 39 tilhørende indikatorer. Departementet har i høringsbrevet bedt høringsinstansene om konkrete innspill til hvilke kriterier som bør prioriteres. I tillegg bes det om innspill på om den rapporteringen som legges til grunn for indikatorene er gjennomførbar.

Arbeidet skal gi et bedre grunnlag for å vurdere måloppnåelsen i reindriftspolitikken. Til dette formålet er det behov for kriterier som operasjonaliserer målene i reindriftspolitikken, og indikatorer som kan belyse kriteriene. Et sett med kriterier og indikatorer for reindriftspolitikken kan brukes i rapporteringen til Stortinget gjennom de årlige budsjettproposisjonene, og i styringsdialogen med statlige virksomheter. Kriteriene og indikatorene vil også kunne brukes i evalueringer av tilskuddsordninger og andre reindriftspolitiske virkemidler. Departementet understreker at kriteriene og indikatorene ikke skal angi normtall, og ikke brukes til å vurdere måloppnåelse for den enkelte reineier. Det er reindriftspolitikken som skal måles.

Når høringsrunden er gjennomført vil departementet jobbe videre med sikte på å kunne presentere kriteriene for Stortinget gjennom Landbruks- og matdepartementets Prop. 1 S for 2022.

6.6 Individmerking

Stortinget vedtok 13. juni 2009 endringer i reindriftsloven §§ 33 og 34. Endringene innebærer at all rein skal merkes med individmerke i tillegg til den tradisjonelle merkingen med øresnitt. Merking med øresnitt ble lovfestet. Det følger av Stortingets vedtak at endringene ikke trer i kraft før det er utarbeidet forskrift om den tekniske og praktiske gjennomføringen. NIBIO leverte i desember 2020 en utredning i NIBIO-rapport nr. 157/2020 Individmerking i reindriften – Muligheter og utfordringer.

På bakgrunn av rapporten har departementet gitt NIBIO i oppgave å gjennomføre et prosjekt for videreutvikling av elektroniske øremerker. Prosjektet skal teste RFID-merker basert på UHF-teknologi, det vil si merker som kan leses av på lengre avstand og i større flokker.

NIBIO skal gjennomføre et pilotprosjekt i to reinbeitedistrikter/siidaer, det vil si at to reinbeitedistrikter eller siidaer gis mulighet til å få implementert RFID-merking i samarbeid med NIBIO. Distrikter/siidaer velges ut etter søknad, og

NIBIO må gjennomføre en utlysning. Distriktet/siidaen som velges kan ikke ha tatt i bruk individmerking allerede, og må være villig til å dele sine erfaringer med individmerking med en referansegruppe, og i NIBIOs erfaringsrapport.

NIBIO skal velge ut et distrikt/siida fra reinbeiteområdene i Finnmark, og et distrikt/siida fra reinbeiteområdene sør for Finnmark. NIBIO skal utarbeide en erfaringsrapport fra prosjektet.

Til støtte for gjennomføring av prosjektet er det etablert en referansegruppe. Referansegruppen består av en representant fra Landbruks- og matdepartementet, Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Landbruksdirektoratet, Finnmark rein og Mattilsynet.

Når pilotprosjektet er gjennomført, vil dette sammen med rapporten ligge til grunn for departementets videre arbeid med forskrift om individmerking.

6.7 Chronic Wasting disease (CWD)

Chronic Wasting disease (CWD) er en av de mest alvorlige sykdommene hos dyr vi har hatt i Norge. Det ble høsten 2020 påvist klassisk CWD hos en villreinbukk felt under jakt på Hardangervidda i Vinje kommune. Dette er det første positive funnet utenfor Nordfjella. Det er siden første funn av CWD på reinsdyr i Nordfjella i april 2016, gjort en stor jobb for å kartlegge og bekjempe forekomsten av sykdommen.

Den 26. januar 2021 presenterte Vitenskapskomiteen for mattrygghet sin oppdaterte kunnskap om sykdommen og risikofaktorer for spredning. Vitenskapskomiteen påpekte blant annet viktigheten av å ta ut gamle bukker for å redusere risikoen for smitte. Vitenskapskomiteen trekker også frem viktigheten av å hindre kontakt mellom villrein og tamrein og mellom ulike tamreinflokker. Videre at det gjennomføres tidlig slakting og at tettheten mellom dyr reduseres. I tillegg er det viktig at man fortsetter kontroll også av tamreinflokkene.

Vitenskapskomiteen trekker også frem studier som viser at det er genetisk variasjon mellom tamrein og villrein, og at villrein er mer mottakelig for CWD enn tamrein.

6.8 Rovvilt

Reindriften har alltid måtte forholde seg til ulike forekomster av rovvilt. Fram til 1990-tallet var rovvilbestanden lavere enn i dag, blant annet grunnet høyt uttak gjennom jakt og skadefelling. Etter

omlegging av rovviltpolitikken har reindriften gjennom 2000-tallet opplevd økende forekomster av de ulike rovviltartene i sine beiteområder. Økningen har vært noe forskjellig mellom de ulike områdene, både når det gjelder tilstedeværelse og ikke minst antall individer av de ulike artene.

Over flere år har miljømyndighetene i enkelte reinbeitedistrikt erstattet opp mot halvparten av kalveproduksjonen som tap til rovvilt. Selv om tapene erstattes, vil tapene kunne ha negative konsekvenser for den enkelte siidaandel og reindriftsfamilie. Endret aldersstruktur i simleflokken vil kunne gi lavere kalvetilgang påfølgende år, som fører til tapte produksjonsinntekter. I tillegg medfører tapene også en betydelig psykisk belastning for de familiene som opplever store tap.

Statens rovviltpolitikk har innvirkning på samisk reindrift. Dette innebærer at tiltak som iverksettes på rovviltområdet også må vurderes opp mot statens forpliktelser overfor samene som urfolk, herunder Grunnloven § 108, FNs konvensjon om sivile og politiske rettigheter artikkel 27 og ILO-konvensjonen nr. 169 om urfolk og stammefolk i selvstendige stater. Det er både snakk om materielle forpliktelser til å sikre blant annet naturgrunnet for den samiske reindriften, samt prosessuelle forpliktelser som gjelder konsultasjoner og deltakelse i beslutninger som vil kunne påvirke samiske interesser direkte.

Med et reintall tilpasset beitegrunnet og med økt uttak av kalv, har reindriften de siste årene gjort viktige endringer i egen drift for å redusere tap til rovvilt. I noen områder kan det likevel fortsatt være rom for et høyere slakteuttak om høsten, og noe lavere reintall for å sikre en best mulig kondisjon på dyrene. Det vil derfor være viktig at reindriften fortsatt arbeider videre med tapsreduserende tiltak. Samtidig er det sentralt at rovviltforvaltningen har stor oppmerksomhet på den todelte målsettingen i rovviltpolitikken, hvor det også skal legges til rette for levedyktig næringsdrift basert på utnyttelse av utmarksbeiteressursene. I den forbindelse er det særlig viktig at rovviltmyndighetene og miljømyndighetene følger opp rovviltforliket fra 2011, hvor det er presisert at det ikke skal være rovvilt som representerer et skadepotensial i prioriterte beiteområder for husdyr og kalvingsområder for tamrein.

6.9 Høring av forslag til forskrift om reinmerker

Det er en forutsetning for å eie rein i det samiske reinbeiteområdet at man har rett til reinmerke, jf. reindriftsloven § 9. Retten til reinmerke regulerer dermed tilgangen til reindriften, noe som understreker behovet for en god og grundig behandling av merkesaker. Reinmerker er et viktig ledd for eieridentifikasjon, som er et sentralt element for å sikre en velordnet reindrift. Landbruks- og matdepartementet mener det er behov for en forskrift som stadfester de nærmere reglene om saksbehandling av merkesaker, og utformingen av de tradisjonelle reinmerkene.

Landbruks- og matdepartementet har derfor utarbeidet forslag til forskrift om reinmerker. Formålet med forskriften er å sikre en ensartet saksbehandling av merkesaker i tråd med samisk tradisjon og sedvanerett. Forslag til forskrift ble sendt på høring 15. mars 2021, med frist 7. juni 2021.

Departementet har i forkant av høringen gjennomført konsultasjoner med Sametinget og Norske reindriftsamers landsforbund om forslaget til forskrift, og vil invitere til nye konsultasjoner etter høringen.

6.10 Koronapandemien

Den pågående koronapandemien har hatt særlig innvirkning på det reindriftsbaserte reiselivet og bedrifter som tilbyr lærings og omsorgsbaserte tjenester i reindriften, samt den reindriften som utøves i grensetraktene. Tidlig i pandemien ble det avklart at forsyningssikkerhet er definert som samfunnskritisk. Dette inkluderer også primærproduzenten, herunder reindriftsutøveren.

Landbruks- og matdepartementet har hatt tett dialog med statsforvalteren for å sikre at reindriftsutøverne har fått god informasjon om de til enhver tid gjeldende smittevernstiltak. Det er også iverksatt tiltak for å redusere konsekvensene smittevernstiltak får for reindriftnæringen, herunder unntak fra karanteneplikt og innreiseforbud for aktive reindriftsutøvere i grenseområdene.

7 Nærmere om Reindrifftsavtalen 2021/2022

Reindrifftsavtalen 2021/2022 er den åttende avtalen regjeringen Solberg har kommet til enighet med Norske reindrifftsamers landsforbund om. Avtalen vil tre i kraft 1. juli 2021 og gjelde til 30. juni 2022. Reindrifftsavtalens ramme gjelder budsjettåret 2022.

Reindrifftsavtalen 2021/2022 har en total ramme på 164,5 mill. kroner. Dette er en økning på 15 mill. kroner fra inneværende avtale. Avtalepartenes hovedprioriteringer er ivaretagelse av reindrifftsarealer, kriseberedskap, og tiltak for å legge til rette for norske reindrifftsutøvere som ikke kan bruke sine beiteområder i Sverige. Avtalepartene har også styrket de direkte tilskuddene og de frie midlene i Reindrifftsens utviklingsfond.

Avtalepartene viderefører satsingen på tilleggsnæringer i reindrifften. Koronapandemien har hatt konsekvenser for reiseliv og arrangementer, og det blir viktig å få aktiviteten opp på samme nivå som tidligere år.

Avtalepartene er enige om å gjennomføre flere utviklings- og utredningsoppgaver. Det er satt av midler til å utvikle ny løsning for tilgjengeliggjøring av registeret for de tradisjonelle øremerkene. Dette er en del av et større arbeid med å digitalisere reindrifftsforvaltningen.

Det skal også utarbeides veiledningsmateriell for reindriffts næringen. Det skal lages en mal for distriktsplaner, veiledning for distriktenes arbeid med arealsaker, mal for distriktenes beredskapsplaner, veiledningsmateriell og kursopplegg for tilleggsføring, og kursopplegg for bruk av droner.

Det skal gjennomføres en ny arbeidstidsundersøkelse i reindrifften, som skal ligge til grunn for Økonomisk utvalgs beregninger av sysselsetting i reindrifft. Det skal gjennomføres en utredning av tiltak som kan sikre rekruttering og generasjonsoverganger, og strategier og tiltak for klimatilpasning i reindrifften.

Avtalepartene er enige om å gjøre enkelte presiseringer i fagbrevordningen, slik at alle lærlinger som har rein i eget merke kan være tilskuddsberettiget.

Kriseberedskapsfondet styrkes med 4,5 mill. kroner, og avtalepartene slutter seg i hovedsak til

anbefalingene fra arbeidsgruppen som gjennomgikk beitekrisen i reindrifften i 2020.

Avtalepartene er enige om å styrke tiltakene for norske reindrifftsutøvere som ikke har tilgang til sine beiter i Sverige. Tilskuddet til føring og flytting utvides og økes, og det innføres tilskudd til juridisk bistand til ivaretagelse av norske reinbeitedistrikters tilgang til sine beiteområder i Sverige. I tillegg settes det av midler til kartlegging av norske reinbeitedistrikters historiske beitebruk i Sverige.

Avtalepartene er enige om å opprette et treårig pilotprosjekt for å etablere en helsetjeneste for rein. Avtalepartene tar stilling til vertsinstitusjon og mandat for prosjektet i løpet av første halvår 2021.

Det opprettes et treårig pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker. Pilotprosjektet er et viktig tiltak for å styrke næringens kompetanse i arealsaker, og gi bistand til distriktene. Rådgivningstjenesten legges til Norske reindrifftsamers landsforbund, og det etableres en styringsgruppe for prosjektet bestående av avtalepartene.

Avtalen viderefører prioriteringen av de som har reindrifft som hovednæring. De direkte tilskuddene til reindrifften videreføres, men det er gjort en rekke endringer i tilskuddene. Satsen for produksjonspremien økes fra 36 pst. til 39 pst. i avtaleåret 2021/2022. Denne økningen er gjort på bakgrunn av den spesielle situasjonen reindrifften nå er i etter beitekrisen i 2020. Avtalepartene øker også grunnlaget for avgiftspliktig salgsinntekt fra 1,0 mill. kroner til 1,25 mill. kroner per reinlag. Avtalepartene viderefører kalveslakttilskuddet.

Avtalepartene er enige om å endre ektefelle/samboertillegget slik at tillegget kun gis til siidaandeler der begge ektefellene/samboerne står oppført som ledere av siidaandelen.

Avtalepartene er enige om å utvide ordningen med etableringstilskudd, slik at den også omfatter reindrifftsutøvere under 35 år som får opprettet egen siidaandel etter reindrifftsloven § 11.

Avtalepartene er enige om en endring i særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel, slik at 50 pst. av siidaandelsleders inntekt må

stamme fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke.

Avtalepartene er enige om at tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel utvides til å omfatte adopsjon av barn under 15 år.

Avtalepartene er enige om å gjennomgå inngangsvilkårene i forskrift 20. juni 2019 nr. 865 om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag. Gjennomgangen skal gjøres av en arbeidsgruppe, og arbei-

det skal ferdigstilles før forskriftsmøtet våren 2021. Det skal også utarbeides brukervennlige veiledere til tilskuddsforskriftene, der målgruppen er tilskuddsmottakerne.

Bevilgningen over statsbudsjettet kapittel 1151 post 75 er styrende, og Landbruks- og matdepartementet kan, i samråd med Norske reindriftsamers landsforbund, justere satsene for holde forbruket innenfor bevilgningen.

8 Forslag til endringer i statsbudsjettet 2021

Stortinget har bevilget 149,5 mill. kroner over statsbudsjettet kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen i 2021, jf. Prop. 1 S (2020–2021) for Landbruks- og matdepartementet og Innst. 8 S (2020–2021). Det foreslås nå en økning av kapittel 1151 post 51 Tilskudd til utviklings- og investeringstiltak på 6,4 mill. kroner, mot en reduksjon av kapittel 1151 post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd på 5,6 mill. kroner og post 79 Velferdsordninger på 0,7 mill. kroner.

Omdisponeringen på 6,4 mill. kroner fra kapittel 1151 post 75 og 79 til post 51 skal disponeres i henhold til sluttprotokoll for Reindrifftsavtalen 2021/2022.

Øvrige budsjettforslag som det er redegjort for i denne proposisjonen legges på vanlig måte fram for Stortinget gjennom Prop. 1 S (2021–2022) for Landbruks- og matdepartementet.

Landbruks- og matdepartementet

t i l r å r :

At Deres Majestet godkjenner og skriver under et framlagt forslag til proposisjon til Stortinget om endringer i statsbudsjettet 2021 under Landbruks- og matdepartementet (Reindrifftsavtalen 2021/2022).

Vi **HARALD**, Norges Konge,

s t a d f e s t e r :

Stortinget blir bedt om å gjøre vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021 under Landbruks- og matdepartementet (Reindrifftsavtalen 2021/2022) i samsvar med et vedlagt forslag.

Forslag
til vedtak om endringer i statsbudsjettet 2021
under Landbruks- og matdepartementet
(Reindriftsavtalen 2021/2022)

I

I statsbudsjettet for 2021 gjøres følgende endringer:

Utgifter:

Kap.	Post	Formål	Kroner
1151		Til gjennomføring av reindriftsavtalen	
	51	Tilskudd til utviklings- og investeringstiltak, økes med ..... fra kr 42 400 000 til kr 48 793 000	6 393 000
	75	Kostnadssenkende og direkte tilskudd, <i>kan overføres</i> , reduseres med..... fra kr 95 800 000 til kr 90 145 000	5 655 000
	79	Velferdsordninger, <i>kan overføres</i> , reduseres med ..... fra kr 4 000 000 til kr 3 262 000	738 000

II

Stortinget gir Landbruks- og matdepartementet fullmakt til å iverksette tiltak i henhold til den foreslåtte reindriftsavtalen, og som er knyttet til bevilgninger i 2022.

Vedlegg 1

Reindrifftsavtale 1. juli 2021 – 30. juni 2022

I henhold til Hovedavtalen for reindrifftsneringen av 26. februar 1993, har Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Norske reindrifftsamers landsforbund (NRL) inngått følgende reindrifftsavtale for driftsåret 2021/2022, gjeldende fra 1. juli 2021 til 30. juni 2022.

1 Økonomisk ramme for avtaleåret 2021/2022

1.1 Bevilgninger over statsbudsjettet

Partene er enige om en ramme for Reindrifftsavtalen 2021/2022 på 164,5 mill. kroner, jf, vedlegg 1.

Årets forhandlinger gjelder budsjettåret 2022. Forslag til bevilgninger for 2022 innarbeides i statsbudsjettet på ordinær måte gjennom Prop. 1 S (2021–2022) for Landbruks- og matdepartementet.

Reindrifftsavtalen 2021/2022 oversendes Stortinget ved en proposisjon til behandling i vårsesjonen 2021. Proposisjonen vil inneholde forslag til omdisponeringer mellom poster i 2021. Landbruks- og matdepartementet ber også om fullmakt til å iverksette tiltak i den inngåtte reindrifftsavtalen som er knyttet til bevilgninger i 2022.

1.2 Priser

Det fastsettes ikke målpris for reinkjøtt i slaktesesongen 2021/2022.

2 Utviklings- og investeringstiltak

Avtalepartene er enige om at det settes av 55,5 mill. kroner til Reindrifftsens Utviklingsfond (RUF) for avtaleåret 2021/2022. Tildelingsrammen til RUF settes lik bevilgningsrammen.

Partene er enige om følgende avsetninger for Reindrifftsens Utviklingsfond:

2.1 Forskning og utvikling

Det øremerkes ikke midler til forskning og utvikling.

Avtalepartene er enige om at følgende områder prioriteres for forsknings- og utviklingsprosjekter under Reindrifftsens utviklingsfond:

- Tilleggsføring
- Klimaendringenes påvirkning på reindrifften og mulige strategier for klimatilpasning
- Overvåkning av beiteområder
- Sikring av reindrifftsens arealer
- Utvikling av det interne selvstyret i reindrifften
- Rovvilt og rovviltforvaltningens påvirkning på reindrifften

2.2 Konfliktforebyggende tiltak

Formålet med tilskudd til konfliktforebyggende tiltak er å redusere konfliktene mellom reindrifften og det øvrige landbruk, samt konflikter knyttet til by og rein. Det er viktig at statsforvalterne informerer om ordningen, slik at ordningen er kjent i alle reinbeiteområder.

Avtalepartene er enige om at det settes av 1,5 mill. kroner til konfliktforebyggende tiltak for avtaleåret 2021/2022, herunder inntil 50.000 kroner til administrering av ordningen ved Statsforvalteren i Trøndelag. Gjeldende regelverk videreføres. Avtalepartene legger til grunn at det også settes av midler til ordningen over jordbruksavtalen.

Mindreforbruket fra 2020 overføres til 2021.

2.3 Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindrifftsbasert vekst og verdiskaping

Avtalepartene legger til grunn at den arbeidsmetodikken som benyttes for bruk av midlene over reindrifftsavtalen videreføres.

De siste årene har flere reinkjøttbedrifter fått anledning til å stå på felles stand under paraplyen «Rein –helten på vidda» under ulike typer arrangementer. Dette har vært sentralt for å bygge kompetanse hos de enkelte bedriftene som har deltatt. Reindrifftsens representasjon på matarran-

gementer har bidratt positivt i utviklingen av Matnasjonen Norge, til å løfte reindriftens omdømme, og ikke minst bidratt til økt kunnskap om reindrift og reinkjøttet.

For at flere reinkjøttbedrifter skal gis anledning til å delta på denne type arrangementer, skal Innovasjon Norge, sammen med Markedsutvalget, vurdere deltakelse på ulike matarrangementer. En forutsetning vil være at reinkjøttbedriftene står på felles stand.

Reindriften har i økende grad blitt brukt i markedsføringen av Norge som turistland. Dette har bidratt til å øke etterspørselen av reindriftsturisme. Det siste året har koronapandemien også hatt betydelig negativ virkning på det reindriftsbaserte reiselivet.

Framover ser avtalepartene det reindriftsbaserte reiselivet som en stor mulighet som en tilleggsnæring i reindriften og foreslår at Utviklingsprogrammet har økt oppmerksomhet på dette satsingsområdet framover. De aktørene som er lokalisert i områder med godt tilfang av turister, opplever stor pågang og god økonomisk vekst. Veksten tilfaller aktører som er profesjonelle og som klarer skalering og logistikk på en god måte. Dette gir rom for nye investeringer og økt kapasitet. Det er sentralt at utviklingen av det reindriftsbaserte reiselivet utvikles på reindriftens premisser og at etableringene skjer i henhold til reindriftslovens bestemmelser.

Avtalepartene ser behovet for at Innovasjon Norge jobber med bedriftsutvikling framover. Forretningsutvikling, produktutvikling og markedsutvikling er viktig både for etablerte reinkjøtt- og reiselivsbedrifter og nyetablerte reiselivsbedrifter.

Avtalepartene legger til grunn at Innovasjon Norges arbeid samordnes med Statsforvalteren i Troms og Finnmarks arbeid med lærings- og omsorgsbaserte tjenester.

Avtalepartene er enige om at det settes av 8,2 mill. kroner til Utviklingsprogrammet for avtaleåret 2021/2022. Mindreforbruk på ordningen i 2020 overføres til 2021.

2.4 Fagbrevordningen

For å koordinere og effektivisere de tilsluttede lærebedriftenes opplæringer av lærekandidater i reindrift, ble Opplæringskontoret for reindrift og duodji opprettet i februar 2002. Opplæringskontoret er godkjent av fagopplæringsnemdene i Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet fylker. Opplæringskontoret skal arbeide aktivt for å rekruttere lærlinger og lærekandidater i

reindrift, og motivere lærebedrifter til å ta imot lærlinger.

Formålet med fagbrevordningen er å utdanne ungdom til dyktige fagarbeidere i reindrift med sikte på å ta fagbrev.

Avtalepartene viser til at Opplæringskontoret følger opplæringsloven, og er forøvrig enige om at Opplæringskontoret skal legge til grunn følgende opptakskriterier for lærlinger:

- Lønnstilskudd kan gis for lærling som har rein i eget merke, eller er tilknyttet et reinlag.
- Lærlingeplasser skal fordeles likt mellom kvinner og menn.

Opplæringskontoret skal også sikre en geografisk fordeling av lærlingetilskuddet.

Opplæringskontoret skal rapportere årlig på fordeling av bevilgningen mellom administrasjon, lønnstilskudd og basistilskudd til bedrifter. Opptakskriteriene må tilgjengeliggjøres på Opplæringskontorets nettsider.

Avtalepartene er enige om at avsetningen til fagbrevordningen økes med 0,5 mill. kroner til 3,5 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022. Økningen skal benyttes til å øke antallet lærlingeplasser.

2.5 Markedstiltak

Hovedoppgaven for Markedsutvalget er å sikre norsk reinkjøtt positiv oppmerksomhet og kjøpsutløsende adferd hos sluttbruker. I tillegg skal Markedsutvalget ta på seg formidling av markedsrelevante problemstillinger til andre aktører. Markedsutvalget skal benytte Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) som strategisk samarbeidspartner til gjennomføring av valgte markedsaktiviteter.

Det er viktig å opprettholde trykket på forbrukerkommunikasjon for å sikre omsetningen, og til å ivareta reinkjøttets posisjon i markedet. Markedet for skinn har vært utfordrende. Det er viktig at Markedsutvalget fortsatt har oppmerksomhet på dette markedet.

Markedsutvalget har siden opprettelsen vært kunnskapsbasert når det gjelder innretning og valg av kampanjer. Ny markedsundersøkelse med posisjonsanalyse har gitt utvalget økt kunnskap om forbrukere og forbrukertrender, samt innretning av markeds kampanjer. Avtalepartene slutter seg til utvalgets strategiske valg i oppfølgingen av anbefalingene i markedsundersøkelsen, herunder utarbeidelse av markeds materiell og filmer som øker kunnskapen om reindriften og bruk av reinkjøtt. Videre finner avtalepartene det positivt at utvalget legger opp til å intensivere arbeidet for å

øke forståelsen av markedstenkning og kunnskap om markedet i hele verdikjeden fra vidde til bord, og at utvalget særlig legger opp til å øke kompetansen hos reindrifts ungdommen.

Reinkjøttbransjen deltagelse på Smak 2020 var positivt. Det er viktig at utvalget fremover bruker erfaringene fra Smak 2020 i arbeidet opp mot HoReCa-markedet.

I reinkjøttbransjen er det mange mindre bedrifter, og midler til markedsføring av egne produkter er begrenset. Avtalepartene påpeker at deltagelse på matarrangementer bidrar til økt oppmerksomhet omkring bedriftenes reinkjøttprodukter. Utover en markedsføring av egen produkter vil en deltagelse også bygge kompetanse i bedriftene. «Det norske måltid» er en slik arena. Avtalepartene ber Markedsutvalget sammen med Utviklingsprogrammet orientere bedriftene om denne konkurransen, og jobbe for at reinkjøttet er godt representert når juryeringen gjennomføres. Det bør være et mål at minst ett reinprodukt går videre til finalen i 2022.

For å sikre omsetningen av norsk reinsdyrkjøtt, ser avtalepartene behov for at Markedsutvalget gjennomfører aktiviteter i samsvar med fremlagt markedsplan og budsjett. Avtalepartene er enige om at det settes av 5,0 mill. kroner til Markedsutvalget for avtaleåret 2021/2022. Mindreforbruk på ordningen i 2020 overføres til 2021.

2.6 Pramming

I Reindriftsavtalen 2020/2021 ble avtalepartene enige om at Norske reindriftsamers landsforbund skulle foreta en kartlegging av behovet for infrastruktur i samarbeid med distriktene, og mulig ny organisering av prammetjenesten. Resultatet av kartleggingen ble lagt fram for avtalepartene sammen med Norske reindriftsamers landsforbunds krav til reindriftsforhandlingene.

Avtalepartene er enige om at dagens ordning videreføres, og at det gjøres en prioritering innenfor rammen. Egenandelen økes med 15 kroner til 30 kroner per rein, for å dekke behovet.

For å gi større forutsigbarhet i ordningen endres søknadsfristene for pramming til 15. januar for vårpramming, og 15. juni for høstpramming.

Avtalepartene er enige om at det settes en ramme for pramming for avtaleåret 2021/2022 på 5,5 mill. kroner.

2.7 Lærings- og omsorgsbaserte tjenester – Ut på vidda

I Reindriftsavtalen 2019/2020 ble lærings- og omsorgsbaserte tjenester etablert som et permanent tilbud.

Ut på vidda-tilbud er en ny tilleggsnæring, som har til oppgave å bistå reindriftsfamilier i etablering, bygge opp sitt tilbud og tilpasse det til brukernes behov og nivå. Veien fram til god og lønnsom drift krever ressurser, engasjement og innsats både av etablererne og av ordningen Ut på vidda.

Styringsgruppa for lærings- og omsorgsbaserte tjenester har utarbeidet en toårig strategiplan. Hovedmålet er å etablere tilleggsnæringer i reindriften som er lønnsomme for reindriftsfamiliene med fornøyde kjøpere og brukere av ordningen. Avtalepartene slutter seg til strategiplanen og de prioriterte oppgaver og aktiviteter i 2021/2022.

Avtalepartene legger til grunn at Statsforvalteren i Troms og Finnmarks arbeid med lærings- og omsorgsbaserte tjenester samordnes med INs arbeid med Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping.

Avtalepartene er enige om at det settes av 3,0 mill. kroner til lærings- og omsorgsbaserte tjenester for avtaleåret 2021/2022. Mindreforbruket på ordningen i 2020 overføres til 2021. Med bakgrunn i overføringen av mindreforbruket i 2020 til 2021 legger avtalepartene til grunn at strategiplanen med prioriterte oppgaver og aktiviteter kan følges opp som planlagt i 2021/2022.

2.8 Oppfølging og kontroll av optisk lengdemåling av rein

I forbindelse med Reindriftsavtalen 2018/2019 ble avtalepartene enige om å utvikle og innføre optisk lengdemåling på rein. Bakgrunnen for dette var at gjeldende klassifiseringssystem ikke hadde nødvendig tillit i næringen og hos slakteribedriftene. For at reindriften skal få tillit til klassifiseringssystemet, er det viktig at klassifiseringen gjøres så objektivt som mulig, og at den ikke avhenger av subjektive vurderinger hos den enkelte klassifisør. Hovedmålet med optisk lengdemåling var å oppnå en mer transparent klassifisering i alle reinslakteriene slik at systemet oppnår større tillit i verdikjeden. Klassifiseringen skal danne grunnlaget for å få kartlagt hvor mye fett, kjøtt og bein en slaktekropp består av, og gjennom dette gi direkte informasjon om utbytte ved nedskjæring av slakt. Per i dag har alle slakterier installert

optisk lengdemåling med støtte fra reindrifftsavtalen.

I Reindrifftsavtalen 2019/2020 ble avtalepartene enige om at alle slakterier skal rapportere og benytte nytt klassifiseringssystem for all rein. For å sikre dette ble avtalepartene enige om å stille vilkår om at all kalv skal være klassifisert etter dette systemet for å være tilskuddsberettiget. Animalia rapporterer om at i 2020/2021 er all slakt klassifisert etter dette systemet.

Klassifiseringssystemet driftes med grunnlag i en avtale mellom Norske reindrifftsamers landsforbund og Animalia. Gjennom slaktesesongen 2020/2021 er det blitt avdekket at det er utfordringer med dagens klassifiseringssystem. Avtalepartene er enige om å ha et eget møte med Animalia i løpet av våren 2021. Tema for dette møtet vil være følgende:

- Gjennomgang av hvordan systemet har fungert i slaktesesongen 2020/2021.
- Eventuelle justeringer i klassifiseringssystemet.

Avtalepartene er enige om at det settes av 0,5 mill. kroner til optisk lengdemåling for avtaleåret 2021/2022. Mindreforbruk på ordningen i 2020 overføres til 2021.

2.9 Kriseberedskapsfond

Formålet med kriseberedskapsfondet er å forhindre omfattende tap av rein eller andre store dyrevelferdsmessige utfordringer ved beitekriser, der reinbeitedistriktets eller reinlagets eget kriseberedskapsfond ikke er tilstrekkelig til gjennomføring av nødvendige tiltak.

Statsforvalteren skal lede et kriseberedskapsutvalg i hvert reinbeiteområde. Beredskapsutvalgene har også medlemmer fra reinbeiteområdene og Mattilsynet. Landbruksdirektoratet har en koordinerende rolle. Det settes av midler til å dekke reineiernes kostnader ved møter i beredskapsutvalgene også i Reindrifftsavtalen 2021/2022.

Avtalepartene er enige om at avsetningen til kriseberedskapsfondet økes til 4,5 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022. Videre er avtalepartene enige om at det settes av 0,25 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til å dekke møtekostnader for beredskapsutvalgene.

2.10 Oppfølging av rapport fra arbeidsgruppen som gjennomgikk håndteringen av beitekrisen i 2020

Avtalepartene viser til at håndteringen av beitekrisen i reindrifften ble gjennomgått av en arbeidsgruppe etablert av avtalepartene, jf. Landbruksdirektoratets rapport nr. 45/2020 Gjennomgang av beitekrisen i reindrifften 2020.

Avtalepartene slutter seg i hovedsak til anbefalingene i rapporten. Avtalepartene viser til at arbeidsgruppen foreslo et mandat for kriseberedskapsutvalgene. Avtalepartene har fastsatt et mandat, jf. vedlegg 2, og understreker viktigheten at det opprettes et beredskapsutvalg i hvert reinbeiteområde.

Avtalepartene gir en gjensidig orientering om oppfølgingen av anbefalingene på forskriftsmøtet våren 2021.

2.11 Frakttilskudd

Tilskudd til frakt av rein i forbindelse med slaktning skal bidra til utjevning av pris på reinkjøtt til reiene i ulike reinbeitedistrikt og reinlag, samt bidra til effektiv slaktning og omsetning av reinkjøtt, jf. forskrift 17. juni 2009 nr. 657 om tilskudd ved frakt av rein i forbindelse med slaktning. Tilskuddet skal også bidra til økt slakteuttak før innflytting til høst- og vinterbeiter. Frakttilskuddet bidrar også til økt konkurranse om råstoffet.

Avtalepartene er enige om en avsetning på 2,5 mill. kroner til frakttilskudd for avtaleåret 2021/2022. For øvrig videreføres gjeldende satser og regelverk.

2.12 Rapportering av slaktet rein

Det kan gis tilskudd til rapportering av slaktet rein, jf. forskrift 21. juni 2011 nr. 617 om rapportering av slaktet rein og lagerbeholdning. Forskriften åpner for at de som slakter rein kan søke om økonomisk støtte til gjennomføring av de aldersbestemmelser som kreves.

Avtalepartene er enige om en avsetning på 0,3 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til rapportering av slaktet rein. For øvrig videreføres gjeldende satser og regelverk.

2.13 HMS-tjeneste i reindrifften

I Reindrifftsavtalen 2019/2020 ble det satt av 2,0 mill. kroner til utvikling og etablering av en HMS-tjeneste i reindrifften. En HMS-tjeneste for reindrifften er nå etablert av Norsk Landbruksråd.

giving, og det er ansatt to HMS-rådgivere i to halve stillinger. Rådgiverne er lokalisert med en i det sør-samiske og en i det nord-samiske området. Norsk Landbruksrådgiving skal levere rådgivningstjenesten og utarbeide kurs- og veiledningsmateriell, holde kurs og veiledningsmøter, og tilby bedriftshelsetjeneste for næringen ved behov.

Avtalepartene er enige om en avsetning på 2,0 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til HMS-tjenesten. Mindreforbruk på ordningen i 2020 overføres til 2021.

2.14 Videreutvikling av reindriftens arealbrukskart

Reindriftens arealbrukskart er en del av det offentlige kartgrunnlaget. Kartene skal synliggjøre reindriftens arealbruk. Kartene skal være dynamiske, og vise den til enhver tid gjeldende arealbruken. Kartene er ikke juridisk bindende. Norsk institutt for bioøkonomi (NIBIO) forvalter reindriftskartene for Landbruksdirektoratet, og kartene er tilrettelagt i innsynsløsningen, se kilden.nibio.no. Kilden er et viktig grunnlag for planlegging i reindriftsområder.

Reinbeitedistriktene skal selv sørge for ajourhold av kartdataene, og statsforvalteren skal kvalitetssikre endringer før de publiseres. Ved å henvende seg til statsforvalteren kan tiltakshavere og andre få informasjon om når reindriftskartet sist er oppdatert.

Landbruksdirektoratet har i 2019 og 2020 gjennomført pilotprosjekt for opplæring i ajourhold av arealbrukskartene. I tillegg er det utarbeidet rutinebeskrivelser og veiledningsmateriell til bruk i opplæringen. Pilotprosjektet er nå avsluttet, og skal evalueres i 2021.

På bakgrunn av evalueringen kan det være behov for enkelte endringer i ajourholdsløsningen, og det er behov for å utarbeide informasjonsmateriell for arealbrukskartene. Informasjonsmateriellet utarbeides av Landbruksdirektoratet og NIBIO. Det oppnevnes en referansegruppe der avtalepartene er representert.

Avtalepartene er enige om at det settes av 0,5 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til å gjennomføre opplæring av alle distrikter, og til å utarbeide informasjonsmateriell.

2.15 Tilskudd til utgifter ved føring og flytting som følge av manglende konvensjon om reinbeite mellom Norge og Sverige

Formålet med tilskudd til føring og flytting av rein som følge av manglende reinbeitekonvensjon mellom Norge og Sverige er å kompensere for deler av kostnadene som berørte reineiere, siidaandeler og distrikter er påført som følge av manglende konvensjon. Tilskudd kan etter dagens forskrift kun innvilges dersom reineiere er forhindret fra å bruke sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige på grunn av manglende reinbeitekonvensjon.

Avtalepartene er enige om at ordningen utvides til også å gjelde for reineiere som har merutgifter som følge av at de velger å benytte sine tradisjonelle vinterbeiteområder i Sverige, og at satsen for beregning av tilskudd til føring økes til 450 kroner per rein. For øvrig videreføres gjeldende satser og regelverk.

Avtalepartene er enige om en avsetning på 4,1 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til tiltak for reinbeitedistrikter som er utestengt fra vinterbeiter i Sverige.

2.16 Tiltak for å legge til rette for at norsk reindrift har tilgang til sine beiteområder i Sverige

Avtalepartene er enige om at det er behov for å etablere ordninger for å bidra til at norsk reindrift fortsatt har tilgang til å benytte sine beiteområder i Sverige.

Partene er enige om at det settes av 2,0 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til følgende tiltak:

Juridisk bistand til ivaretagelse av norske reinbeitedistrikters tilgang til sine beiteområder i Sverige

Tilskuddet skal kunne innvilges reinbeitedistrikter eller siidaer som blir trukket inn i rettsprosesser som omhandler bruken av sine beiteområder i Sverige. Det skal ikke gis tilskudd til tvister mellom norske reinbeitedistrikter, eller tvister mellom reindriftsutøvere og norske reindriftsmyndigheter.

Kartlegging av norske reinbeitedistrikters historiske beitebruk i Sverige

Kartleggingen skal først og fremst være en gjennomgang av eksisterende utredninger og beitekartlegginger. Formålet er å opprette en oversikt

til nytte for norske reinbeitedistrikter og myndigheter. Videre vil kartlegging avdekke behov for ytterligere kartlegging.

2.17 Pilotprosjekt helsetjeneste for rein

Landbruksdirektoratet har etter oppdrag fra avtalepartene i Reindriftsavtalen 2020/2021 utredet muligheten for å etablere en helsetjeneste for rein, jf. rapport 42/2020.

Avtalepartene legger rapporten til grunn, og vil starte et arbeid med å etablere et treårig pilotprosjekt for en helsetjeneste for rein. Avtalepartene etablerer en styringsgruppe på fire personer bestående av representanter fra avtalepartene. Styringsgruppen ledes av Landbruks- og matdepartementet. Med bakgrunn i rapporten skal styringsgruppen utarbeide et forslag til mandat for det treårige prosjektet, herunder avklare vertsinstitusjon for prosjektet. Avtalepartene tar endelig stiling til mandatet og forslag til vertsinstitusjon på forskriftsmøtet våren 2021. Etableringen av helsetjenesten må skje i samarbeid med veterinærmyndighetene.

Avtalepartene er enige om at det settes av 2,0 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til et pilotprosjekt for en helsetjeneste for rein.

2.18 Pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker

Avtalepartene er enige om å etablere et treårig pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste for arealsaker. Rådgivningstjenesten plasseres hos Norske reindriftsamers landsforbund.

Rådgivningstjenesten skal veilede næringen i prosesser etter plan- og bygningsloven, energiloven, mineralloven, veitbygging og andre arealbruksendringer. Rådgivningstjenesten skal videre veilede og bistå næringen i utarbeidelse av distriktsplaner og ajourhold av arealbrukskart. Norske reindriftsamers landsforbund skal årlig rapportere til reindriftsforhandlingene om rådgivningstjenestens virksomhet. I tillegg skal Norske reindriftsamers landsforbund informere næringen om rådgivningstjenesten, og legge til rette for dialog mellom næring og planmyndigheter.

Det etableres en styringsgruppe som har som oppgave å få etablert pilotprosjektet. Styringsgruppen skal bestå av fire personer, to representanter fra Norske reindriftsamers landsforbund og to fra Landbruks- og matdepartementet, og ledes av Norske reindriftsamers landsforbund. Styringsgruppen skal være oppnevnt i løpet av første

halvår 2021. Styringsgruppen har som oppgave å få etablert rådgivningstjenesten. Når rådgivningstjenesten er etablert, omdannes styringsgruppen til en referansegruppe som skal ha som oppgave å gi råd til Norske reindriftsamers landsforbund om rådgivningstjenestens funksjon.

Styringsgruppen skal utarbeide en prosjektplan og budsjett for pilotprosjektet. Prosjektplanen skal blant annet inneholde en oversikt over hvilke oppgaver rådgivningstjenesten skal ha, og en plan for rekruttering og for hvordan prosjektet skal gjøres kjent.

Norske reindriftsamers landsforbund har arbeidsgiveransvar og står for ansettelse av rådgivere. De som ansettes må ha plankompetanse og erfaring fra arealsaker. Det legges opp til inntil 3 stillinger. De som ansettes skal ha Norske reindriftsamers landsforbunds kontor i Tromsø som kontorsted. Dette for å bygge opp et godt og samlet kompetansemiljø.

Rådgivningstjenesten skal gi råd til næringen uavhengig av medlemskap i Norske reindriftsamers landsforbund.

Pilotprosjektet skal evalueres i forkant av reindriftsforhandlingene 2024/2025.

Avtalepartene er enige om at det settes av 3,0 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til et pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker. Avtalepartene viser til at det settes av midler i 2021 til å dekke reise- og møtegodtgjørelser, utlysning av stillinger til pilotprosjektet og eventuelle lønnskostnader i 2021, med forbehold om at mindreforbruket fra 2020 overføres til 2021.

2.19 Frie midler under Reindriftens utviklingsfond

Avtalepartene er enige om at styret for Reindriftens utviklingsfond kan disponere 7,15 mill. kroner over Reindriftsavtalen 2021/2022.

Styret for Reindriftens utviklingsfond kan innvilge tilskudd fra Reindriftens utviklingsfond etter ordninger for:

- Tilskudd ved omfattende tap av rein i ulykker.
- Reindriftsanlegg, herunder gjerder og slakteanlegg, samt endring og oppgradering av eksisterende gjerder og slakteanlegg.
- Refusjon av dokumenterte utgifter til deltakelse på kurs/etterutdanning o.l. for reindriftsutøvere.
- Tilskudd til feltbarnehager.

For øvrig kan styret for Reindriftens utviklingsfond tildele midler til følgende tilskudd i samsvar

med formålet for forskrift om Reindriftens utviklingsfond:

- Sikring av reindriftens beiterett, herunder støtte til distriktenes arbeid med sikring av reindriftens arealer.
- Praktiske tiltak innenfor reindriften.
- Gjennomføring av strukturtiltak i distrikter med behov for tiltak for reintallstilpasning og ressursutnyttelse.
- Faglige tiltak til fremme for reindriften, herunder veiledning, kursvirksomhet, beitegranskning, planlegging og avlstilltak.
- Utvikling av binæringer og formål av generell kulturell betydning for reindriftssamene.
- Tiltak for å fremme likestilling og kvinners situasjon i reindriften.
- Tilrettelegging av 1-2 dagers kompetansegivende kurs/etterutdanning.
- Tilskudd til tiltak for reindriftsnæringen som følge av klimaendringer.
- Forskning og kunnskapsformidling.
- Fjerning av gammelt gjerdemateriell.

Avtalepartene er enige om at styret for Reindriftens utviklingsfond skal utøve sin myndighet med utgangspunkt i bevilgningsrammen. Styret for Reindriftens utviklingsfond legger selv opp en plan for disponering av ikke øremerkede midler som kan bidra til å nå målene for reindriftspolitikken.

Så fremt ikke annet er bestemt av avtalepartene, skal frigjøring av tidligere gitte bevilgninger over fondet inngå som en styrking av fondets egenkapital.

3 Kapittel 1151 post 75 Kostnadssenkende og direkte tilskudd

Partene er enige om at det settes av 97,70 mill. kroner til kostnadssenkende og direkte tilskudd for avtaleåret 2021/2022.

Avtalepartene er enige om at bevilgningene over statsbudsjettet kapittel 1151 post 75 er styrende, og Landbruks- og matdepartementet kan, i samråd med Norske reindriftsamers landsforbund, justere satsene for holde forbruket innenfor bevilgningen.

3.1 Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag

Tilskudd til reinbeitedistrikter og reinlag (distriktstilskudd) skal bidra til å gi disse større med-

ansvar for utvikling av en bærekraftig reindriftsnæring, balanse mellom reintall og beiter, sikring av arealer og bedre lønnsomhet.

Tilskuddet skal gi grunnlag for avsetning til distriktenes kriseberedskapsfond, arbeid med helse, miljø og sikkerhet, avløsning til ferie og fritid og avløserordning ved sykdom og svangerskap utover folketrygdens generelle ordninger.

I distriktenes søknader om distriktstilskudd skal det synliggjøres hvilke hjelpemidler som skal kjøpes inn for å styrke HMS-arbeidet i reindriften.

Distriktsstyrene og styret i reinlagene bør, så langt det er mulig, ha kjønnsbalanse.

Avtalepartene er enige om at avsetningen til distriktstilskuddet økes med 2,3 mill. kroner for å legge til rette for at distriktene og reinlagene har midler til innkjøp av utstyr til kriseføring. Utstyr som kjøpes inn til kriseføring skal fremgå av distriktets framtidige beredskapsplan, jf. anbefalingene i rapporten «Gjennomgang av beitekrisen i reindriften 2020». For distrikt 16 og distrikt 17 i Øst-Finnmark, og distriktene 30A, 30B og 30C i Vest-Finnmark økes grunnbeløpet fra 250 000 kroner til 300 000 kroner. For Femunden reinbeitedistrikt økes grunnbeløpet fra 50 000 kroner til 75 000 kroner. For reinlagene økes grunnbeløpet fra 125 000 kroner til 150 000 kroner. For de øvrige distriktene, inkludert Trollheimen, økes grunnbeløpet 102 000 kroner til 127 000 kroner per distrikt.

Partene er enige om en avsetning på 24,7 mill. kroner til distriktstilskudd for avtaleåret 2021/2022, og at gjeldende satser og regelverk for øvrig videreføres.

3.2 Tilskudd til siidaandeler og reinlag

Tilskudd til siidaandeler og reinlag skal bidra til å fremme en bærekraftig reindrift, kvalitet og produktivitet, og heve inntekten i næringen.

Partene er enige om følgende avsetninger til tilskudd til siidaandeler og reinlag:

3.2.1 Produksjonspremie

Formålet med produksjonspremien er å premiere innsats, produksjon og videreføring i næringen. Produksjonspremien bidrar også til å verdsette og synliggjøre den innsatsen som utføres i tillegg til arbeidet på fjellet.

Grunnlaget for beregning av produksjonspremien er avgiftspliktig salgsinntekt fra kjøtt og andre avgiftspliktige salgsinntekter fra rein tilhørende alle reineiere i siidaandelen. Avgiftsfrie salgsinntekter, salg av livdyr og frakt- og slakte-

kostnader inngår ikke som grunnlag for beregningen av produksjonspremien.

Inntekter fra rein som er slaktet eller omsatt utenfor Norge regnes ikke som avgiftspliktig salgsinntekt i denne sammenhengen, med mindre reinen omfattes av ordningen med utenlands bearbeiding.

Beitekrisen i reindriften i 2020 vil også få konsekvenser for produksjon og slakteuttak i reindrifftsåret 2021/2022. Sett ut i fra denne særegne situasjonen er avtalepartene enige om at beregningssatsen for produksjonspremien endres fra 36 pst. til 39 pst. i Reindrifftsavtalen 2021/2022.

Videre er avtalepartene enige om å øke grunnlaget for avgiftspliktig salgsinntekt fra 1,0 mill. kroner til 1,25 mill. kroner per reinlag.

Partene er enige om at det settes av 41,8 mill. kroner til produksjonspremie for avtaleåret 2021/2022, og at gjeldende satser og regelverk for øvrig videreføres.

3.2.2 *Kalveslaktetilskudd*

Formålet med kalveslaktetilskuddet er å stimulere til at kalv blir en større del av kjøttproduksjonen, av ressursøkonomiske hensyn. Uttak av kalv reduserer presset på vinterbeitene og reduserer tapene i løpet av vinteren. Økt uttak av kalv bidrar også til økt produktivitet fordi tilveksten av kalv er større enn tilveksten av større dyr.

I Reindrifftsavtalen 2020/2021 ble avtalepartene enige om å be Landbruksdirektoratet om å evaluere tilskuddsordningene produksjonspremie og kalveslaktetilskudd.

Landbruksdirektoratet leverte sin utredning i desember 2020 (Rapport 35/2020). I rapporten konkluderes det med at kalveslaktetilskuddet bidrar til å øke leveransene av kalv til slakteri, øke slaktevektene og øke slakteprosenten for kalv. Det anbefales at kalveslaktetilskuddet videreføres, men at det i tillegg innføres et kvalitetstilskudd for ytterligere å stimulere til økt produksjon.

Avtalepartene er enige om at kalveslaktetilskuddet videreføres med en sats på 500 kroner per kalv for all kalv.

Avtalepartene er enige om at kassert kalv kun omfatter kalv som blir kassert av Mattilsynet på slakteriene.

Partene er enige om at det settes av 23,3 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til kalveslaktetilskudd. Gjeldende regelverk videreføres.

3.2.3 *Særskilt driftstilskudd til ungdom*

Formålet med særskilt driftstilskudd til ungdom er å støtte opp om siidaandelsledere som er under 30 år, som er under etablering og bygger opp sin egen drift.

Partene er enige om at det settes av 2,2 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til særskilt driftstilskudd til ungdom. Gjeldende sats og regelverk videreføres.

3.2.4 *Ektefelle-/samboertillegg*

Formålet med ektefelle-/samboertillegget er å støtte opp om den familiebaserte reindriften, samt bidra til å øke inntektsgrunnlaget i næringen ved å legge til rette for deltakelse av begge ektefeller/samboere på i reindriften på like vilkår. Tilskuddet skal bidra til at begge ektefeller/samboere skal kunne delta i reindriften på fulltid, eller tilnærmet fulltid.

Avtalepartene er enige om at ektefelle-/samboertillegget endres slik at tillegget kun innvilges siidaandeler der begge ektefellene/samboerne står oppført som ledere av siidaandelen etter reindrifftsloven § 13. For øvrig videreføres gjeldende sats og regelverk.

Partene er enige om at det settes av 1,2 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til ektefelle-/samboertillegg.

3.2.5 *Etableringstilskudd*

Etableringstilskuddet har som formål å støtte opp om reindrifftsutøvere som har overtatt siidaandel før fylte 35 år.

Avtalepartene er enige om at ordningen skal utvides til å omfatte reindrifftsutøvere under 35 år som får opprettet egen siidaandel etter reindrifftsloven § 11.

Partene er enige om at det settes av 3,5 mill. kroner til etableringstilskudd for avtaleåret 2020/2021. Gjeldende satser og regelverk videreføres.

3.2.6 *Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel*

Formålet med tilskuddet er å støtte opp om kvinner med egen siidaandel og som har reindrift som hovednæring. Avtalepartene er enige om at definisjonen av hovednæring endres til at minst 50 pst. av siidaandelsleders inntekt må stamme fra avgiftspliktig salgsinntekt fra salg av kjøtt fra rein i eget merke.

Partene er enige om å sette av 1,0 mill. kroner til særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siddaandel i avtaleåret 2021/2022, og at gjeldende satser og regelverk for øvrig videreføres.

4 Velferdsordninger

Partene er enige om en avsetning på 4,0 mill. kroner til velferdsordningene i reindriften for avtaleåret 2021/2022, fordelt på følgende ordninger:

4.1 Tidligpensjon i reindriften

Formålet med tidligpensjonsordningen er å lette generasjonsovergangene i reindriften for de som har hatt hoveddelen av sine inntekter fra reindriften. Videre skal ordningen stimulere til at reintallet og sysselsettingsstrukturen tilpasses næringsressurs og inntektsgrunnlag.

Partene er enige om en avsetning på 2,5 mill. kroner til tidligpensjon for avtaleåret 2021/2022. Gjeldende satser og regelverk videreføres.

4.2 Avløsning ved svangerskap/fødsel

Formålet med tilskuddet til avløsning ved svangerskap/fødsel er styrke kvinnes stilling og den familiebaserte reindriften.

Avtalepartene er enige om at ordningen utvides til å omfatte tilskudd til avløsning på inntil 60 000 kroner per barn ved fødsel eller adopsjon av barn under 15 år. Det gis ikke støtte til avløser ved adopsjon av samboer/ektefelles barn. Dette er i samsvar med vilkår for å få utbetalt engangstønning ved fødsel og adopsjon fra NAV, jf. lov 28. februar 1997 nr. 19 om folketrygd § 14-17.

Partene er enige om en avsetning på 1,0 mill. kroner for avtaleåret 2021/2022 til ordningen med tilskudd til avløsning ved svangerskap/fødsel. Gjeldende satser og regelverk videreføres.

4.3 Sykepenger

Den kollektive innbetalingen fra reindriftsavtalen til sykepengeordningen skal dekke tilleggspremien for økte sykepenger – fra 80 pst. til 100 pst. av inntektsgrunnlaget for sykdom utover 16 dager. Fødselspenger dekkes også med 100 pst. av inntektsgrunnlaget. Innbetalingen beregnes ut fra samlet næringsinntekt for de reieierne som inngår i ordningen. Midlene overføres til folketrygden.

Partene er enige om at det settes av 0,5 mill. kroner til sykepenger.

5 Organisasjonstilskudd

Formålet med organisasjonstilskuddet er å bidra til at Norske reindriftsamers landsforbund kan delta aktivt i prosesser av sentral betydning for reindriften, og til en utvikling av reindriften i samsvar med den til enhver tid gjeldende reindriftspolitikken.

Det stilles følgende vilkår for utbetaling av organisasjonstilskuddet for 2022:

- Søknad om tilskudd sendes Landbruksdirektoratet innen 31.8.2021.
- Tilskuddet utbetales kvartalsvis
- Søknaden skal omfatte årsrapport og revisorgodkjent regnskap for siste driftsår, i tillegg til planer og budsjett for 2022.
- Søknaden skal inneholde en oversikt over antall medlemmer i Norske reindriftsamers landsforbund per 01.07.2021.
- Norske reindriftsamers landsforbunds styre og lokallag skal ved valg av styrer ta hensyn til kjønnsfordeling og geografisk representasjon, slik at de forskjellige interesser i reindriften blir ivarettatt.

Partene er enige om en avsetning på 7,3 mill. kroner til organisasjonstilskudd.

6 Regelverk

Avtalepartene legger opp til at regelverket for Reindriftens utviklingsfond og ordningene knyttet til de direkte tilskuddsordningene, samt velferdsordningene utarbeides og fastsettes av Landbruks- og matdepartementet i samråd med Norske reindriftsamers landsforbund.

Avtalepartene er enige om å bruke betegnelsen «reinlag» i stedet for «tamreinlag» i regelverket for Reindriftsavtalen 2021/2022.

6.1 Veiledere til tilskuddsforskrifter

Avtalepartene er enige om at det er behov for brukervennlige veiledere til tilskuddsordningene, der målgruppen er tilskuddsmottakerne.

Partene er enige om at Landbruksdirektoratet får i oppdrag å utarbeide slike veiledere. Det etableres en referansegruppe for arbeidet bestående av avtalepartene. Gjennom referansegruppen skal Landbruksdirektoratet arbeide i nær kontakt med avtalepartene for drøfting og innspill. Veilederne skal være tilgjengelig på både norsk, nord-samisk og sør-samisk.

Arbeidet med veilederne skal være ferdig innen 1. desember 2021.

6.2 Gjennomgang av forskrift om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag

Forskrift 20. juni 2019 nr. 865 om tilskudd til siidaandeler og tamreinlag har vært gjenstand for flere endringer de siste årene, og det er gjort flere endringer i inngangsvilkårene for å motta tilskuddene.

Forskriften hjemler tilskudd som utbetales direkte til siidaandelsledere, og har stor økonomisk betydning for den enkelte reineier. Avtalepartene mener det er behov for forutberegnelighet og stabilitet i innretning av tilskuddsordnin-

gen, og er derfor enige om at det foretas en gjennomgang av vilkårene for å motta tilskudd etter forskriften i tråd med de gjeldende reindriftspolitiske mål.

Avtalepartene oppnevner en arbeidsgruppe, ledet av departementet, som foretar denne gjennomgangen. Gjennomgangen ferdigstilles før forskriftsmøtet våren 2021.

17. februar 2021

Ellinor Marita Jåma

Viil Søyland

Vedlegg 2**Fordeling av rammen for Reindrifftsavtalen 2021/2022**

Tabell 2.1 Kapittel 1151 Til gjennomføring av reindrifftsavtalen (mill. kroner)

Post	Benevnelse	Reindrifftsavtalen 2020/2021	Reindrifftsavtalen 2021/2022	Endring
51	Reindrifftsens utviklingsfond	42,40	55,50	13,10
72	Organisasjonstilskudd	7,30	7,30	-
75	Direkte tilskudd	95,80	97,70	1,90
79	Velferdsordninger	4,00	4,00	-
	Sum	149,50	164,50	15,00

Tabell 2.2 Post 51 Utviklings- og investeringstiltak (mill. kroner)

Ordning	Reindrifftsavtalen 2020/2021	Reindrifftsavtalen 2021/2022
Konfliktforebyggende tiltak	1,50	1,50
Utviklingsprogrammet	8,20	8,20
Fagbrevordningen	3,00	3,50
Markedstiltak	5,00	5,00
Pramming	4,50	5,50
Lærings- og omsorgsbaserte tjenester	3,50	3,00
Oppfølging og kontroll optisk lengdemåling av rein	0,50	0,50
Beredskapsfond	3,00	4,50
Møtegodtgjørelse beredskapsutvalg	0,25	0,25
Frakttilskudd	2,50	2,50
Tilskudd til rapportering av slaktet rein	0,30	0,30
HMS i reindrifften	2,00	2,00
Reindrifftsens arealbrukskart	-	0,50
Tilskudd til utgifter ved fôring og flytting av rein som følge av manglende konvensjon om reinbeite mellom Norge og Sverige	3,20	4,10
Tiltak for å legge til rette for at norsk reindrifft har tilgang til sine beiteområder i Sverige	-	2,00
Pilotprosjekt helsetjeneste for rein	-	2,00
Pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker	-	3,00
Til disposisjon for RUFs styre	4,95	7,15
Sum	42,40	55,50

Tabell 2.3 Post 75 Kostnadsenkende og direkte tilskudd (mill. kroner)

Ordning	Reindrifftsavtalen 2020/2021	Reindrifftsavtalen 2021/2022	Endring
Distriktstilskudd	21,80	24,70	2,9
Produksjonspremie	40,40	41,80	1,4
Kalveslakttilskudd	24,50	23,3	-1,2
Særskilt driftstilskudd til ungdom	2,20	2,20	-
Etableringstilskudd	3,90	3,50	- 0,40
Ektefelle- og samboertilskudd	1,10	1,20	0,1
Særskilt driftstilskudd til kvinner med egen siidaandel	1,90	1,00	-0,90
Sum	95,80	97,70	1,90

Tabell 2.4 Post 79 Velferdsordninger (mill. kroner)

Ordning	Reindrifftsavtalen 2020/2021	Reindrifftsavtalen 2021/2022	Endring
Tidligpensjon	2,50	2,50	-
Avløsning ved svangerskap/fødsel	1,00	1,00	-
Øvrige velferdsordninger (sykepengar)	0,50	0,50	-
Sum	4,00	4,00	-

Vedlegg 3

Sluttprotokoll fra forhandlingene om Reindrifftsavtalen 2021/2022

Staten v/Landbruks- og matdepartementet (LMD) og Norske reindrifftsamers landsforbund (NRL) har gjennomført forhandlinger om en reindrifftsavtale for 2021/2022.

Fra Norske reindrifftsamers landsforbund møtte:

Forhandlingsutvalg: Ellinor Marita Jåma (leder)

Tom Lifjell

Berit Marie Eira

Sakkyndig/rådgiver: Randi Skum

Leif Anders Somby

Inge Even Danielsen

Asgrim Opdal

Ellen Sara Sparrok

Per Thomas Oskal

Fra staten møtte:

Forhandlingsutvalg: Viil Søyland (leder)

Morten Floor

Liv Berit Hætta

Sakkyndige/rådgivere: Tone Seppola (Landbruksdirektoratet)

Lars Ivar Widerøe (Kommunal- og moderniseringsdepartementet)

Espen Fjeldstad (Klima- og miljødepartementet)

Observatør: Lájla Helene Eira (Sametinget)

Sekretærer: Gina Grøtte Skarland

Silje Trollstøl

1 Reindrifftsavtalen 2021/2022

Partene er enige om en reindrifftsavtale for 2021/2022, gjeldende fra 1. juli 2021 til 30. juni 2022. Avtaleteksten er gjennomgått og undertegnet.

Avtalepartenes hovedprioriteringer i Reindrifftsavtalen 2021/2022 er ivaretagelse av reindriftens arealer, kriseberedskap, og tiltak for å legge til rette for norske reindrifftsutøvere som ikke kan bruke sine beiteområder i Sverige. Avtalepartene har også styrket de direkte tilskuddene og de frie midlene i Reindriftens utviklingsfond.

2 Endringer i Reindrifftsavtalen 2020/2021

2.1 Bruk av mindreforbruket fra 2020

Under forutsetning av at mindreforbruket i 2020 blir godkjent overført til 2021 er avtalepartene enige om at mindreforbruket på 6,4 mill. kroner fra kapittel 1151 post 75 og 79 overføres post 51. Det settes av midler til tilgjengeliggjøring av merkeregister for næringen og utarbeiding av veiledningsmaterieell til bruk i reindriffts-næringen. I tillegg settes det av midler til oppstart av arbeidet med et pilotprosjekt for en rådgivningstjeneste i arealsaker og til tre utredninger som skal gjennomføres i 2021. Det resterende beløpet går inn i Reindriftens utviklingsfond for å styrke fondet.

2.1.1 Utvikling av register for reinmerker

I løpet av de kommende årene må fagsystemene i reindrifftsforvaltningen oppgraderes. Dette er et langsiktig arbeid, og må gjennomføres som flere prosjekter. Fagsystemer for reindrifften skal i all hovedsak finansieres over Landbruks- og matdepartementets budsjett, men det vil også være aktuelt å vurdere andre finansieringskilder. Fagsystemene består av flere komponenter; systemene i forvaltningen der alle grunnlagsdataene ligger, saksbehandlingssystemer, og løsnin-

ger for digital samhandling mellom næring og forvaltning.

Det tradisjonelle merket er en viktig del av den samiske reindriften. Alle reinmerker i det samiske reinbeiteområdet skal godkjennes av en nemnd for merkesaker. Søknad om reinmerke skal sendes til statsforvalteren, og godkjente merker skal registreres hos Landbruksdirektoratet.

Merkeregisteret er først og fremst et verktøy for næringen. Det er behov for å utvikle et nytt system som er tilgjengelig og enkelt å bruke for næringen. I en brukervennlig digital innsynsløsning skal det være mulig å sende søknad om reinmerke digitalt, og søke opp reinmerker digitalt. Avtalepartene legger til grunn at det er næringens digitale tilgang til merker som skal delfinansieres over reindriftsavtalen.

Avtalepartene er enige om at det er viktig at reindriftsnæringen deltar i arbeidet med å vurdere hvordan merkeregisteret skal tilgjengeliggjøres for næringen. Prosjektet skal ledes av Landbruksdirektoratet. Avtalepartene oppretter en referansegruppe med fire medlemmer som skal gi innspill og drøfte løsninger med Landbruksdirektoratet.

Det settes av 1,5 mill. kroner i 2021 til utvikling av en ny løsning for tilgjengeliggjøring av merkeregisteret for næringen. Avsetningen skal ikke dekke kostnader til drift eller lønn i Landbruksdirektoratet.

2.1.2 *Veiledningsmaterieell for reindriftsnæringen*

Avtalepartene er enige om at det settes av 1,6 mill. kroner i 2021 til å utarbeide veiledningsmaterieell som reindriftsutøverne kan benytte i den praktiske driften.

Veiledningsmateriellet utarbeides av NIBIO, og avtalepartene oppnevner en referansegruppe for arbeidet på inntil seks personer. Arbeidet skal overleveres til avtalepartene innen 1. november 2021, med sikte på at veiledningsmateriellet er ferdigstilt og publisert innen 15. desember.

Veiledningsmateriellet skal kunne legges ut både på reindriftsmyndighetenes og Norske reindriftsamers landsforbunds nettsider, og gjøres tilgjengelig for alle.

Det skal utarbeides følgende veiledningsmaterieell:

- Mal for utarbeiding av distriktsplaner.
- Veileder for distriktenes arbeid med arealsaker, som er praktisk rettet og enkel å bruke.
- Mal for distriktenes beredskapsplaner, der også intern fordeling av midler inngår.

- Veiledningsmaterieell og kursopplegg for tilleggsføring, som er basert på reineiernes egen erfaring med tilleggsføring.
- Kursopplegg for bruk av droner i reindriften.

Avtalepartene er enige om at det settes av 0,4 mill. kroner til at Norske reindriftsamers landsforbund gjennomfører beredskapsseminarer for næringen, og kurs i tilleggsføring basert på reineiernes egen erfaring med tilleggsføring.

2.1.3 *Oppstart av pilotprosjekt for rådgivningstjeneste i arealsaker*

Avtalepartene er i Reindriftsavtalen 2021/2022 enige om å etablere et treårig pilotprosjekt over Reindriftens utviklingsfond for en rådgivningstjeneste i arealsaker. Avtalepartene er enige om å sette av 0,50 mill. kroner til etablering av pilotprosjektet i 2021. Det vises her til Reindriftsavtalen 2021/2022 og styringsgruppens oppgaver i etableringen av rådgivningstjenesten. Avsetningen i 2021 skal dekke reise- og møtegodtgjørelse for styringsgruppen og utlysning av de tre planfaglige stillingene i rådgivningstjenesten. Dersom det er aktuelt å ansette en av de planfaglige rådgiverne i 2021, kan denne avsetningen også benyttes til å dekke lønnskostnader i 2021. Landbruksdirektoratet administrerer avsetningen i 2021.

2.1.4 *Utredninger*

2.1.4.1 *Arbeidstidsundersøkelse*

Avtalepartene gir Økonomisk utvalg i oppdrag å utforme en bestilling til NIBIO om å gjennomføre en ny arbeidstidsundersøkelse i 2021/2022. Bestillingen må ta utgangspunkt i den sist gjennomførte arbeidstidsundersøkelsen i 2014¹. Arbeidstidsundersøkelsen ferdigstilles slik at den kan legges til grunn for Totalregnskapet for 2021.

Det settes av 0,2 mill. kroner til utredningen i 2021.

2.1.4.2 *Tiltak som sikrer rekruttering og generasjonsoverganger*

Avtalepartene er enige om at det foretas en utredning av hvilke tiltak som kan gjennomføres for å sikre hensiktsmessige generasjonsoverganger i reindriften. Utredningen skal omfatte en vurdering av tidligpensjonsordningen, og forslag om

¹ <https://nibio.brage.unit.no/nibio-xmlui/handle/11250/2444112>

endringer i denne. Avtalepartene er enige om følgende mandat:

- a. Kartlegge rekrutteringssituasjonen i reindriftsnæringen.
- b. Kartlegge og vurdere hvordan tiltak over reindriftsavtalen legger til rette for rekruttering og hensiktsmessige generasjonsoverganger. Herunder en særlig gjennomgang av følgende ordninger:
  - Tidligpensjonsordningen
  - Etableringstilskudd
  - Særskilt driftstilskudd til ungdom
  - Fagbrevordningen
- c. Med bakgrunn i kartleggingen og gitte reindriftspolitiske mål, foreslå eventuelle endringer i eksisterende ordninger og/eller etablering av nye tiltak som kan bidra til hensiktsmessige generasjonsoverganger i reindriften.
- d. Det skal opprettes en referansegruppe bestående av fire personer, hvorav to representanter oppnevnes av Norske reindriftsamers landsforbund og to representanter oppnevnes av Landbruks- og matdepartementet.
- e. Landbruksdirektoratet skal lyse ut et oppdrag i samsvar med gitt mandat.
- f. Oppdraget skal resultere i en rapport som legges frem for avtalepartene innen 1. desember 2021.

Det settes av 0,4 mill. kroner til utredningen i 2021.

2.1.4.3 *Strategier og tiltak for klimatilpasning i reindriften*

Avtalepartene er enige om at det er behov for å vurdere aktuelle tiltak for klimatilpasning i reindriften. Landbruks- og matdepartementet har i 2020 gitt NIBIO i oppdrag å kartlegge kunnskapsgrunnlag og forskningsbehov for betydningen av klimaendringer for reindriften, kunnskapsstatus og forskningsbehov for effektive strategier og tiltak for klimatilpasning i reindriften.

Avtalepartene er enige om at dette arbeidet vil gi et grunnlag for å vurdere tiltak for klimatilpasning i reindriften, men vil utvide oppdraget til NIBIO slik at det også omfatter en vurdering av konkrete, praktiske strategier og tiltak for klimatilpasning i reindriften.

Rapporten fra NIBIO presenteres for avtalepartene i forkant av forhandlingene om Reindriftsavtalen 2022/2023.

Avtalepartene er enige om at det settes av 0,2 mill. kroner til dette i 2021.

2.2 **Øvrig mindreforbruk**

Egenkapitalen i Reindriftens utviklingsfond ble redusert i 2020 da 10,0 mill. kroner ble overført til kriseberedskapsfondet. Denne overføringen gjorde det mulig å iverksette tiltak for å redusere konsekvensene av beitekrisen i reindriften raskt. En slik overføring hadde ikke vært mulig hvis ikke fondet hadde hatt tilstrekkelig egenkapital.

Det resterende mindreforbruket på 1,5 mill. kroner overføres til Reindriftens utviklingsfond i 2021 for å styrke fondets egenkapital.

3 **Dekning av kostnader ved tiltak som følge av radioaktivitet i reinkjøtt**

Det er avsatt 0,5 mill. kroner på statsbudsjettet 2021 over kapittel 1142 post 80 til finansiering av kostnader som følge av radioaktivitet i reinkjøtt i 2021.

Regelverket for finansiering av kostnader som følge av radioaktivitet i reinkjøtt i slaktesesongen 2021/2022 fastsettes etter de samme prosedyrer som for forskriftene etter reindriftsavtalen.

4 **Saker utenfor reindriftsavtalen**

Landbruks- og matdepartementet vil legge til rette for møter med Norske reindriftsamers landsforbund om følgende tema:

- Fredningsbestemmelser etter reindriftsloven.
- Erstatning for tapt beiteland.
- Oppfølging av den grenseoverskridende reindriften mellom Norge og Sverige.

Landbruks- og matdepartementet vil legge til rette for møter mellom Norske reindriftsamers landsforbund og politisk ledelse i andre departementer våren 2021:

Finansdepartementet:

- Fritak for mva og avgift ved kjøp av tohjuls terreng-motorsykkkel til bruk i reindriften.
- Fritak for avgift på drivstoff.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet:

- Statlige planretningslinjer.
- Høring av sti- og løypeplaner.

Samferdselsdepartementet

- Regelverket for droner.

5 Importordninger

Det tollbaserte importvernet skal, innenfor de rammer som Norges forpliktelser i henhold til WTO-avtalen setter, praktiseres på en måte som sikrer reindriftsnæringen et rimelig vern mot konkurrerende import.

Landbruksdirektoratet kan fastsette kvoter for reinkjøtt og/eller levende rein for slakting, som kan importeres med redusert toll, etter samråd med Markedsutvalget for reinkjøtt og reinkjøttbransjen for øvrig. I en situasjon hvor Markedsutvalget og bransjen gir råd om redusert toll på reinkjøtt, forutsetter Landbruks- og matdepartementet at Landbruksdirektoratet tar kontakt med departementet.

17. februar 2021

Ellinor Marita Jåma

Viil Søyland

Vedlegg 4

Mandat for reindriftens beredskapsutvalg

1 Formål

Det skal være et beredskapsutvalg i hvert reinbeiteområde. Beredskapsutvalget skal være en faglig ressurs, som skal bidra til å forebygge og håndtere beitekriser i reindriften.

Som grunnlag for utvalgets arbeid legges følgende definisjon av beitekrise til grunn:

En beitekrise i reindriften er en hendelse som avviker fra det normale og skiller seg markant fra den normale driftsvariasjonen som er mellom år. En beitekrise kan oppstå raskt, eller utvikles over tid, og er avgrenset både i geografi og antall reineiere som blir berørt. Ved en krise er en vesentlig andel av siidaens beiteareal utilgjengelig eller påvirket av andre klimatiske forhold som truer reinens velferd, og det foreligger en betydelig risiko for tap av rein og store økonomiske tap. En krise kan true videre drift hos de reineierne som blir berørt.

2 Sammensetning

Beredskapsutvalget skal være sammensatt av representanter fra statsforvalteren, Mattilsynet og representanter fra reinbeiteområdet.

Statsforvalterens representant leder utvalget. Norske reindriftsamers landsforbund (NRL) oppnevner representanter fra reinbeiteområdet.

3 Oppgaver

Beredskapsutvalget skal kunne gi faglige råd og være i stand til å vurdere hva som er en krise, samt gi veiledning om hvilke tiltak som bør igangsettes i ulike situasjoner. Det vil være sentralt å avdekke hvilke tiltak som kan forebygges, avverge eller redusere omfanget av krisen.

Oppgavene er som følger:

Operativ rolle

Utvalget skal kunne gjennomføre nødvendige befaringer, og ha løpende oversikt over beitesituasjon og dyrehelse i reinbeiteområdet.

Koordinerende rolle

Utvalget skal ha oversikt over lokale ressurser som kan bistå ved eventuelle kriser, og videreformidle dette til distrikter som trenger det.

Rådgivende rolle

Utvalget skal veilede reinbeitedistrikter om gjennomføring av tiltak.

Utvalget skal kunne komme med anbefalinger om andre tiltak som bør iverksettes i ulike situasjoner.

Utvalget skal også kunne gi råd til statsforvalteren og Landbruksdirektoratet når de vurderer å iverksette ulike tiltak, som for eksempel dispensasjoner fra gjeldende beitetider, bruk av avtaleområder eller unntak fra gjeldende fredningsbestemmelser.

Utvalget skal kunne bistå i utarbeidelse av tiltak for å følge opp ulykker og forhindre ulykker på tamrein, samt ved utbrudd av sykdommer hos tamrein.

4 Møter

Utvalget bør holde møter minst to ganger i året, fortrinnsvis før innflytting til vinterbeitene, og et møte i løpet av vinteren for å holde seg oppdatert på beitesituasjonen. Ellers skal utvalget møtes når minst et medlem ber om det, eller ved behov.

Utvalgene skal delta på et felles årlig møte i regi av Landbruksdirektoratet. På dette møtet skal Norske reindriftsamers landsforbund, Veterinærinstituttet, Norsk landbruksrådgivning og aktuelle fôrprodusenter inviteres.

5 Rapportering

Referat fra befaringer og møter i beredskapsutvalgene skal sendes Landbruksdirektoratet fortløpende, og gjøres tilgjengelig på Landbruksdirektoratets og statsforvalternes nettside.

6 Finansiering

Representantene fra statsforvalteren og Mattilsynet dekker sine respektive utgifter til arbeid i utvalget.

Godtgjørelse og utlegg for reiser til representant fra reinbeiteområdet dekkes av kriseberedskapsfondet etter satser i Statens personallånbok.
